

24. 04. 2015. godine

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Poštovani poslanici 25.saziva Skupštine Crne Gore, poštovani predsjedniče Vlade i članovi 40. Vlade Crne Gore, otvaram četvrtu posebnu sednicu prolječnog zasijedanja u 2015. godini.

Na dnevnom redu je **Premijerski sat i pitanja poslaničkih klubova**. Za danas je sedam poslaničkih klubova koji će postaviti pitanje, a po dobroj tradiciji prvo će postavljati klub DPS-a, a u ime Kluba DPS-a kolega Simović. Izvolite.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine predsjedniče Skupštine.

U ime poslaničkog kluba Demokratske partije socijalista, postavljam pitanje:

Gospodine predsjedniče Vlade, koje su najznačajnije poruke sa susreta koje ste proteklih dana imali sa najvišim zvaničnicima Evropske unije i NATO-a?

Obrazloženje: Više je nego jasan utisak da su predsjednik Evropske komisije, predsjednik Savjeta Evrope, komesar za susjedsku politiku i pregovore o proširenju, visoka predstavica za spoljne poslove i politiku bezbjednosti i generalni sekretar NATO-a prepoznali ostvareni napredak Crne Gore i u kvalitetu i u dinamici sprovedenih reformi, kao i doprinos koji Crna Gora daje na planu promovisanja evropskih i evroatlantskih vrijednosti u regionu Zapadnog Balkana. U prilog tome govore javno saopšteni stavovi i ocjene.

Navešću samo neke ključne poruke. Evropska komisija je impresionirana napretkom Crne Gore u procesu evropskih integracija. Evropska unija ostaje privržena ideji o budućnosti Crne Gore u Evropskoj uniji. Napredak u pregovaračkom procesu za pohvalu, dok sa najviše adrese, iz NATO-a dolazi poruka o ostvarenom vidnom i realnom napretku ka članstvu.

Sa druge strane, suočili smo se sa dežurnim tumačima i kritičarima ocjena i stavova zvaničnog Brisela. Do sada smo uglavnom navikli da neargumentovano optužuju one koji su ih pobjeđivali na izborima i one koji nose glavni teret odgovornosti za reforme koje se sprovode u našem društvu. Optuživali su i građane, i student, i medije. Svako im je bio kriv, a bili su im krivi političari iz regiona. Ovih dana su se utrkiivali ko će više optužiti najviše zvaničnike Evropske unije, kritikovati njihove zvanične ocjene i stavove, pri tome

ne birajući ni riječi, ni kvalifikacije. Reklo bi se, previše i od njih. Koliko juče, optuživali su da je u Crnoj Gori splasnuo evropski entuzijazam, da bi ovih dana iznijeli zvanične stavove u kojima jasno govore da je upravo kod njih prisutan taj deficit. Govorili su da Demokratska partija socijalista predvodi antievropski lobi, a upravo se oni ovih dana kandiduju da budu na čelu toga lobija.

Hodili su po svijetu da pričaju neistine o Crnoj Gori, da je kude i da je sapliću. Sjetimo se, i početkom 2006. godine svih ovih godina i, nažalost, to još uvijek rade. Međutim, kad iz svijeta dođu istine o Crnoj Gori sa najvažnijih međunarodnih adresa, samo oni ostaju u problemu. Važno je da Crna Gora ide naprijed. I poslije svega ovoga, nakon novih, reklo bi se, i očekivanih realnih evroatlantskih i evropskih iskoraka Crne Gore, ti isti će na naslovnicaama svojih medija ponovo otvarati šampanjce, kao što su to radili i u nekim ranijim fazama.

Pred odgovornim segmentima društva u Crnoj Gori su brojni izazovi i na ekonomskom i na integracionom planu. Siguran sam da ćemo im uspješno ogovoriti na dobrobit svih građana Crne Gore.

Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam, kolega Simoviću.

Predsjedniče Vlade, izvolite.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Poštovani predsjedniče Parlamenta, poštovano predsjedništvo, dame i gospodo poslanici.

Poštovani poslaniče Simoviću,

Zahvaljujem Vam za postavljeno pitanje. Dali ste mi mogućnost da još jednom podsjetim na poruke priznanja za obavljene reforme i progres koji je Crna Gora ostvarila sa najviših adresa u Briselu, tokom mojih posjeta prošle i ove nedjelje sjedištu Evropske unije i NATO. One su podsticaj i ohrabrenje da nastavimo putem evropskih i evroatlantskih integracija. Vjerujem da se tome raduje svako ko želi dobro sebi, svojoj porodici i svojoj zemlji. Rekao bih, svako normalan.

Razgovarao sam sa najvišim zvaničnicima Evropske unije: predsjednikom Evropske komisije Žan Klod Junckerom, predsjednikom Evropskog savjeta Donaldom

Tuskom, visokom predstavnicom za vanjske poslove i bezbjednosnu politiku Federikom Mogerini i sa komesarom za politiku susjedstva i pregovore o proširenju Johanesom Hanom.

Takođe, na poziv komesara Hana i komesarke za saobraćaj Violete Bulc učestvovao sam na sastanku premijera zemalja Zapadnog Balkana na kojem smo postigli saglasnost o ključnoj saobraćajnoj mreži za region i obavezali se da nacionalne komisije, bez odlaganja, uspostave jedinstvene sektorske liste prioriternih investicija, što je preduslov za kofinansiranje iz IPA 2 fondova. Tom prilikom je potvrđena posvećenost berlinskom procesu i dogovoreno da se do novog Samita u Beču 27. avgusta ove godine utvrdi jedinstvena lista prioriternih projekata saobraćajne infrastrukture, među kojim su i projekti u putničkom, željezničkom i lučkom transportu u Crnoj Gori, koji bi trebalo da budu završeni do 2030.godine, uz finansijsku podršku Evropske unije. To će značiti bolju međusobnu povezanost unutar regiona, kao i konekciju sa ključnim evropskim koridorima. To je najvažnija pretpostavka za jačanje stabilnosti regiona, za bolje ekonomsko i društveno povezivanje, za rast naših ekonomija i ukupan progres Zapadnog Balkana, što otvara perspektivu za bolji život naših građana i dostizanje evropskih standarda.

Takođe, želim da naglasim i značaj susreta u sjedištu NATO sa novim generalnim sekretarom Jensom Stoltenbergom i nastupa na sastanku Sjevernoatlantskog savjeta.

Vi ste dobro markirali neke od ključnih poruka sa obje visoke adrese u Briselu. Decidni stavovi svih pomenutih zvaničnika Evropske unije da Unija ostaje u potpunosti privržena ideji evropske budućnosti Crne Gore, kao i laskavi epiteti o napretku, reformama, ekonomskim finansijskim rezultatima, izraženo poštovanje za prilagođavanje evropskom sistemu vrijednosti i za usaglašavanje sa spoljnom i bezbjednosnom politikom Evropske unije, za leadersku ulogu u procesu integracija i doprinos stabilnosti regiona potvrda su da Vlada i svi drugi subjekti koji su u ovom procesu rade dobar posao i da je Crna Gora nepovratno na stabilnom evropskom kursu.

Afirmativne poruke i pozitivne impresije iz razgovora i susreta sa evropskim zvaničnicima još više dobijaju na značaju kada se rezultati ove dvije posjete kompletiraju isto tako visokim priznanjem Crnoj Gori i veoma pozitivnim i ohrabrujućim porukama od strane generalnog sekretara NATO Jansa Stoltenberga u bilateralnom razgovoru, kao i na sastanku najvišeg tijela NATO Sjevernoatlantskog savjeta NAC-a.

Generalni sekretar je javno rekao da je Crna Gora primjer države koja na osnovu svojih djela pokazuje posvećenost integraciji u Alijansu i njenim vrijednostima. Nazivajući

našu zemlju prvakom regionalne saradnje, on je pozdravio suštinske reforme koje smo ostvarili, ocijenio da se intenzivirani i fokusirani razgovori sprovode uspješno i pohvalio dosadašnje rezultate u četiri ključne oblasti, uz zahvalnost na kontinuiranoj podršci NATO misiji u Avganistanu.

Podsjetio je da su zemlje koje su pristupile Alijansi bile u mogućnosti da ojačaju demokratiju i bezbjednost, da učine živote svojih građana sigurnijim i Evropu stabilnijom. To je ono što ovim strateškim opredjeljenjima naše državne politike mi želimo za Crnu Goru.

Veoma pozitivan ton je preovladavao i u razgovoru koji sam imao sa saveznicima na sjednici Sjevernoatlantskog savjeta. Poručeno je i sa tog skupa da je Crna Gora prva u redu za članstvo u NATO. Ovakve poruke i ocjene ulivaju nam optimizam uoči ministarskog sastanka NATO članica u Antaliji idućeg mjeseca i očekivane odluke na ministarskom nivou u decembru o upućivanju poziva Crnoj Gori za članstvo. Intenzivan dijalog sa saveznicima biće nastavljen i u narednim mjesecima kada očekujemo posjetu generalnog sekretara Stoltenberga i Sjevernoatlantskog savjeta našoj zemlji.

Posebno želim da naglasim visoko razumijevanje značaja upućivanja poziva Crnoj Gori u NATO ne samo za Crnu Goru, već i za region, za Evropsku uniju i za Alijansu i na svim adresama u Evropskoj uniji.

Zajedničko je mišljenje da bi poziv Crnoj Gori i njen prijem u Alijansu bio veoma snažan impuls i za dalje reforme i napredak u procesu evropske integracije. Sa zadovoljstvom želim da podijelim utisak sa svima vama da je ovo bio najbolji sastanak u NAC formatu do sada u Crnu Goru. Isto tako, ovo su bile najbolje ocjene i najpozitivnije poruke za Crnu Goru od početka našeg evropskog i evroatlantskog puta.

Ton kojim su saopštena dalja očekivanja u sprovođenju reformi, u izgradnji institucija, jačanju vladavine prava i o drugim pitanjima bio je realan i partnerski odgovoran. Sve to jača naš entuzijazam i uliva snagu da još odlučnije nastavimo sa reformama na putu ostvarivanja ovih strateških ciljeva.

Iskoristio sam priliku da detaljno upoznam sve sagovornike o aktivnostima i planovima na ispunjavanju obaveza koje i dalje stoje pred nama i za koje znamo da nijesu nimalo lake.

Razumijem i Vaše opaske na račun, kako ste ih blago nazvali, „dežurnih tumača i kritičara“, ocjena i stavova zvaničnog Brisela. Ja bih rekao da je ovo ponašanje logičan nastavak njihovog i moralnog i političkog posrnuća. Kada već nijesu uspjeli, služeći se

najčešće denunciranjem sopstvene države da pridobiju naklon odnosno najvišim adresama u EU i NATO, sada bezočno sumnjiče i kritikuju najviše zvaničnike u Briselu zato što afirmišu napredak njihove zemlje, što žele dobro Crnoj Gori i njenim građanima.

Neznam sličan primjer u političkoj praksi u svijetu. Rekao bih da su akteri te političke nepristojnosti i primitivizma ovog puta nadmašili sami sebe. No, oni ne smiju odvlačiti našu pažnju. Put koji su izabrali nije put demokratske, prosperitetne, evropske Crne Gore. Mi moramo energiju usredsrediti na realne izazove koji stoje pred našom državom u sljedećim etapama ekonomskog i demokratskog razvoja. Evropski kvalitet života naših građana nije više nedostižan, niti daleko na horizontu. Usredsređeni na reforme i aktivno korišćenje realnih razvojnih resursa, vjerujem da u bliskoj budućnosti možemo pojačati osjećaj dostojanstvenog života svakog građanina Crne Gore i pripadnosti civilizacijskim vrijednostima razvijenog evropskog društva. Zahvaljujem na pažnji.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Kolega Simoviću? Hvala Vama, kolega Simoviću.

Idemo na pitanje kolege Bralića u ime Socijaldemokratske partije Crne Gore. Izvolite.

IZET BRALIĆ:

Hvala, gospodine predsjedniče Parlamenta.

Uvažene kolegice i kolege, uvaženi gospodine Đukanoviću,

U skladu sa članom 187 Poslovnika Skupštine Crne Gore, postavljam Vam sljedeće pitanje:

Koje mjere Vladaplanira u pravcu ravnomjernijeg opremanja svih škola i obrazovnih ustanova u državi, bez obzira na njenu veličinu, regiju kojoj pripada, kako bi učenici i zaposleni imali makar i približne uslove za rad i pohađanje nastavnog programa? Koliko škola u državi danas nema mokri čvor, struju, školsko dvorište i sportske terene?

Obrazloženje: Već duži niz godina Vlada i društvo u cjelini prepoznaju razlike u Crnoj Gori. Nekada su te razlike regionalnog karaktera, nekada ekonomskog. Nažalost, jedna razlika rađa drugu razliku, te su se one prenijele na sve oblasti, ali su na specifičan način izražene u školstvu.

Kako nema rješenja problema bez njegove identifikacije, to sam se odlučio potencirati ovo pitanje pred Vama. Neke od škola danas imaju takav nivo tehničke opremljenosti da se nastava odvija skoro elektronski. Druge imaju uređene sportske hale, dvorišta sa sportskim terenima za sve sportove, noćnu rasvjetu, imaju veoma opremljene kabinete, gradnju po principu energetske štednje. I to je dobro, iz tih škola odlaze edukovani učenici. A istovremeno, neke škole nemaju mokri čvor u školi, nemaju nijedan sportski poligon, nemaju vodu u školi i u njima se ne može držati čas fizičkog obrazovanja. Posebno je izražen problem nepostojanja fiskulturnih sala na sjeveru, bez kojih se ne mogu u zimskom periodu držati časovi fizikulture, te je sve veći broj slučajeva lordoze, skolioze, kifoza, što za posljedicu ima trajne zdravstvene probleme. Stepenn opremljenosti za kabinetsku nastavu je takođe različit od škole do škole. Rasvjeta školskih dvorišta u nekim školama ne postoji. Dvorišta postala mjesta noćnih okupljanja raznih grupacija, tako da ujutru nerijetko na ulazima škola osvanu špricevi. Takva diskrepanca u stepenu opremljenosti je vidljiva i kao društvo smo prosto obavezni da reagujemo.

Postavljam Vam pitanje sa namjerom da se ovaj problem počne rješavati. Svjestan sam da se to može kvalitetno raditi samo nakon suočavanja sa problemom i raditi to postupno. Iako ovo nije problem kojije isljučivo prepoznat kao regionalna razlika, ipak je dominantno izražena dalje od centra. Ovaj problem nije od juče i nije vezan samo za period zadnjih dvije decenije. Naprotiv, nastao je postepeno i nije rezultat bilo čije namjere, ali evidentno postoji i ova generacija mora početi rješavati pitanje.

Uvjeren sam da kao društvo imamo snage da počnemo rješavati ovaj evidentan problem. Predložio bih novom ministru prosvjete da se ovim problemom počne baviti odmah. Jedan od mogućih razloga koji je i probudio ove razlike jesu neobjašnjivo dugi mandati direktora. Često su nam direktori više od 20 godina u školama i prosto ne osjećaju potrebe da se bilo šta mijenja na tom polju. Kao pozivitan primjer u pravcu rješavanja ovog pitanja navodim uniformno opremanje kabineta biologije i hemije u skoro svim srednjim školama u Crnoj Gori od prije nekoliko godina posredstvom donacije UNICEF-a. Takvi potezi su poželjni u svim oblastima u našem školstvu. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Zahvaljujem, poslaniče Braliću.

Predšedniče Vlade, izvolite.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Poštovani poslaniče Braliću,

Vlada Crne Gore preko Ministarstva prosvjete posvećuje posebnu pažnju stvaranju jednakih uslova za obrazovanje svih učenika. Orjencionom mrežom ustanova na teritoriji Crne Gore obezbijedena je jednaka dostupnost obrazovanju građanima Crne Gore. Obrazovni sistem, finansiran iz Budžeta Crne Gore, ima 21 predškolsku ustanovu, 163 javne ustanove osnovnih škola sa 259 područnih odjeljenja, 48 javnih ustanova srednjih škola uz jednu područnu jedinicu, 13 javnih ustanova muzičkih škola, dvije javne ustanove obrazovnih centara, tri resursna centra, obrazovnu ustanovu Fakultet za crnogorski jezik i Univerzitet Crne Gore, koga čini 20 fakulteta, tri instituta i dva samostalna studijska programa.

Ministarstvo prosvjete kontinuirano ulaže značajna sredstva u poboljšanje materijalnih uslova u obrazovno-vaspitnim ustanovama. Do juna 1991.godine rad obrazovnih ustanova finansiran je od strane lokalnih zajednica. Nakon toga, Zakonom o osnovnoj i srednjoj školi osnivačka prava u obrazovnim ustanovama preuzela je država preko Republičkog fonda za obrazovanje, koga je 1992.godine u toj ulozi zamijenilo resorno ministarstvo.

Tako su naslijeđene krupne razlike u nivou opremljenosti obrazovno-vaspitnih ustanova, zavisno od budžetskih kapaciteta opština, ranijih osnivača. Od tada, Vlada Crne Gore kontinuirano ulaže značajne napore da se naslijeđene razlike prevaziđu i obezbijede jednaki uslovi za sve korisnike usluga. Sredstva u ovu svrhu obezbjeđuju se iz kapitalnog budžeta, budžeta nadležnog ministarstva i putem donacija. Od 2006. do 2015.godine izgrađeno je devet novih objekata javnih predškolskih ustanova, od kojih dva u Podgorici, jedan u Žabljaku, jedan u Budvi, dva u Nikšiću, jedan u Tivtu i dva u Bijelom Polju. Za naredni period planirana je izgradnja sedam novih predškolskih ustanova za šta su sredstva već obezbijedena iz kredita banke Saveta Evrope.

Takođe, u istom periodu, od 2006. do 2015.godine, izgrađeno je šest osnovnih škola, po jedna u Budvi, Podgorici, Baru, Pljevljima i dvije u Kolašinu, kao i četiri srednje škole, po jedna u Tivtu i Nikšiću, dvije u Podgorici. Budžetom Ministarstva prosvjete izdvajaju se značajna sredstva za tekuće održavanje objekata obrazovnih ustanova. Za 2015.godinu ona iznose 718.000 eura. Sa zahvalnošću treba pomenuti da su putem donacija obezbijedena značajna finansijska sredstva za poboljšanje infrastrukture

vaspitno-obrazovnih ustanova. Samo je turska organizacija za međunarodnu saradnju TIKa uložila skoro tri miliona za ovu namjenu. Ministarstvo prosvjete kontinuirano radi na unapređenju infrastrukture obrazovno-vaspitnih objekata, pa zato možemo istaći da sve škole imaju obezbijeđeno uredno napajanje električnom energijom, školska dvorišta, a kod najznačajnijeg broja škola su obezbijeđeni i sportski tereni. Ipak, složiću se sa Vama da su se i do danas zadržali određeni nedostaci u nekim područnim ustanovama, a najčešće onamo gdje je problematična sama održivost, s obzirom na period u kome su ti objekti izgrađeni.

Ministarstvo prosvjete će u predstojećem periodu nastaviti posvećen rad na ostvarenju osnovnog cilja da sva djeca, bez obzira na veličinu škole i regiju kojoj ona pripada, imaju jednake uslove za sticanje obaveznog obrazovanja. Da bi na Vaše pitanje dobili preciznu informaciju u prilogu pisanog odgovora dostaviću Vam spisak područnih ustanova koje imaju nedostatke koje ste potencirali, a koje će biti predmet dodatnog angažmana Ministarstva u daljem radu.

Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, predsjedniče Vlade.

Komentar, poslanik Bralić.

IZET BRALIĆ:

Hvala, predsjedniče Vlade na datom odgovoru.

Moram priznati da je motiv za ovo pitanje nastao prilikom moje posjete dvije škole: Osnovnoj školi "Rijeka Crnojevića" i Osnovnoj školi "Daciće" u Rožajama. Nedavno je jedan visoki intelektualac preminuo u Rožajama i prilikom sahrane bio sam u prilici da razgovaram sa ljudima iz tog kraja. Iako živim tamo, nijesam mogao vjerovati da škola nema mokri čvor, da imamo dvorište koje nije ograđeno i koje uopšte nije pripremljeno za nastavu. Obećao sam tim mještanima da ću danas pokušati. Nijesam očekivao da ću dobiti priliku u mom poslaničkom klubu i zato sam im zahvalan što su mi prepustili da postavim ovakvo pitanje koje možda nije tako široko i nije možda nivo za premijera. Ali, ja sam obećao da ću to pitanje potencirati ili kao poslaničko pitanje resornom ministru, ili evo kad mi se već ukazala prilika na premijerskom satu. A, ono što sam i dalje obećao u Vaše ime, predsjedniče Vlade, da će ta škola do kraja godine dobiti i mokri čvor i

dvorište. To nijesu investicije veće od 50 hiljada eura. Takođe, škole u Grahovu i Lučice jesu u tom rangu, škole koje zaista nijesu po stepenu opremljenosti i pripremljenosti za nastavu, kao i uslovima kao ostale škole u Crnoj Gori.

Zato sam i potencirao da ovo nije problem koji je nastao nečijom namjerom, da nije problem koji je nastao u periodu tranzicije, već, kako ste i Vi rekli, problem koji je naslijeđen i datira od 1945.godine pa na dalje. Zbog toga očekujem da u ovom pravcu imamo rezultate do kraja godine.

Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, poslaniče Braliću.

Predšednik Đukanović.

Izvolite.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Poslaniče Braliću, Vaše očekivanje ješto se moje ocjene tiče zaista realno. Moram da priznam da kada sam tragom Vašeg pitanja pogledao evidenciju, da kažem, tih nedostataka infrastrukturne prirode u objektima obrazovanja, da sam i sam bio iznenađen. Dakle, da je toga više nego što sam očekivao. Znao sam da imamo problema, ali sam iznenađen obimom tih problema.

Saglasan sam sa Vama da bi zaista elementarno odgovorno domaćinstvo, koje pripada ministru prosvjete, ne govorim sada o personalnom rješenju, on je od nedavno tu, ali ministru prosvjete, podrazumijevalo da ne možemo rješavati neka pitanja najsavremenijih uslova za funkcionisanje škola u određenim djelovima Crne Gore, a da prethodno u svakom dijelu Crne Gore nijesmo razriješili ova osnovna. Vjerujem da ćemo svi razumjeti potez ministra prosvjete koji očekujem i za koji ću ga lično stimulisati da se naprave preusmjerenja u Budžetu. Jer, ne smijemo zaista dozvoljavati da imamo i jedno područno odjeljenje, a 259 ih je, pomenuo sam, u kojem nemamo riješeno pitanje mokrog čvora. Dakle, kuburiti sa tim problemom u 21.vijeku u srcu Evrope i pretendovati da usvajamo evropske standard, tu nešto nije u redu. I mislim da nije u redu, prije svega, sa stanovišta politike usmjeravanja razvoja ovog dijela obrazovnog sistema. Dakle, kad govorim o ovom dijelu, mislim na infrastrukturne pretpostavke za funkcionisanje obrazovnog sistema. Moraju se riješiti prethodno temeljna pitanja, pa onda ići naprijed

onim tempom kojim objektivno društvo saglasno svojoj razvijenosti može da ide. Mislim da je dosta toga moguće napraviti do kraja godine, ali želim da Vas uvjerim da ću insistirati na tome da ovo dobije apsolutni prioritet i da naravno podstičem i Vas i druge da u komunikaciji sa ministrom prosvjete u narednom periodu pratite realizaciju ove aktivnosti. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, predsjedniče Vlade.

Sljedeći je poslanik Srđan Milić u ime Kluba poslanika Socijalističke narodne partije.

Izvolite.

SRĐAN MILIĆ:

Hvala Vam.

Nastavljam o porezu. Vjerovatno tema koja je nepresušna kao izvor dijaloga, ali, sa druge strane, trebalo bi posmatrati kao rezervu na prihodnoj stranu budžeta. Međutim, ovaj put je malo drugačije. Čini mi se da se nastavlja neka politika kako otimati od siromašnih, a davati bogatima. Politika koja bi trebala da ima uporište u zakonima u ovoj zemlji, ali, nažalost, tako nije.

Razlog je tekst koji sam pročitao u „Vijestima“ od 3.aprila 2015.godine. Autor je Siniša Luković, a tiče se pitanja poreza na nepokretnosti.

Konkretno pitanje je:

Koliko građana Crne Gore je platilo porez na nepokretnost a da nijesu bili upisani kao vlasnici, već kao korisnici nepokretnosti za koju su platili porez? Podatke tražim pojedinačno za sve opštine, Glavni grad i Prijestonicu i ukupno za Crnu Goru u periodu od kada je članom 4 Zakona o porezu na nepokretnosti propisano da su obveznici poreza vlasnici nepokretnosti?

Koliko je novca naplaćeno od građana Crne Gore po osnovu poreza na nepokretnost za nekretnine na kojima je upisano pravo korišćenja, a čiji je vlasnik neko drugi?

Takođe, tražim podatke za sve elemente.

Šta je Vlada Crne Gore preduzela ili planira da preduzme da spriječi nezakonito ubiranje poreza suprotno članu 4 Zakona o porezu na nepokretnost? Na koji način i od koga će biti oštećeni građani od kojih je nezakonito naplaćen porez?

Koliko je nepokretnosti čiji su vlasnici bili privatna lica upisano kao svojina države i lokalne samouprave po osnovu Zakona o morskome dobru, Zakona o gradskom-građevinskom zemljištu, Zakona o državnom premjeru i katastru u zadnjih 10 godina? Podatke tražim po opštinama i ukupno za Crnu Goru i to po broju nepokretnosti i po površini.

Obrazloženje: Čitam tekst iz „Vijesti“ - Važećim Zakonom o porezu i nepokretnost nije propisana mogućnost utvrđivanja poreske obaveze za korisnike nepokretnosti u slučaju kad je poznat vlasnik te nepokretnosti. Korisnik nepokretnosti je poreski obveznik jedino ako je vlasnik nepokretnosti nepoznat. Mnoge kuće u zoni morskog dobra država je upisala na sebe, a porez plaća bivši vlasnik, odnosno sada korisnik. Crnogorske opštine godinama bez osnova naplaćuju poreze na nepokretnost svojim građanima koji nijesu vlasnici već korisnici imovine, na koje im šalju poreska rješenja. Prema Zakonu o porezu na nepokretnost, samo vlasnici plaćaju tu dažbinu, što je potvrđeno iz Ministarstva finansija. Stope ovog poreza određuju opštine, a može da iznosi od 0,1 do 1% vrijednosti nepokretnosti.

Na primorju je veliki broj ljudi koji zvanično nijesu vlasnici sopstvenih nekretnina, koje se nalaze u pojasu morskog dobra. Nepravilno tumačeći Zakon o morskome dobru koji ne reguliše svojinska, već pitanje upravljanja tim prostorom, država je u proteklom periodu na sebe kao vlasnika upisala dvorišta, ponte, čak i kuće ljudi na primorju, a oni se u katastru vode samo kao korisnici. Sve to, međutim, nije spriječilo ni opštinu, niti državu da tim građanima obračuna čak i prinudno naplati nimalo zanemarljive godišnje poreze.

Budući da je u svim ovim slučajevima formalni vlasnik nepokretnosti poznat, a to je za sada država, opštine su njihovim korisnicima te nepokretnosti, građanima, potpuno nelegalno godinama naplaćivale ove dažbine. I iz Ministarstva finansija, da Vam pomognem, je odgovoreno da nije bilo zakonskog osnova za oporezivanje. Na pitanje kako će se to regulisati, kaže se da će se promijeniti zakon, da će on stupiti 1.januara 2016.godine i već se kaže norma. Propisano je da obveznik poreza na nepokretnosti i korisnik nepokretnosti u državnoj svojini, koji je u katastru upisan kao nosilac prava korišćenja, trajnog korišćenja nosilac prava, nosilac prava nepokretnosti po osnovu dugoročnog zakupa. Ko će ove ljude oštećiti? Država kaže da nema nikakvih obaveza

u odnosu na to, jer imajući u vidu da je utvrđivanje žalbenih postupaka u nadležnosti jedinica lokalne samouprave i upravnog suda, Ministarstvo finansija nije nadležno kod utvrđivanja poreskih obaveza, niti za rješavanje u drugostepenom postupku.

A na pitanje zašto su dozvolili ovakvu nezakonitu dugogodišnju praksu u opštinama i da li sada državi prijetu odštetni zahtjevi, država nije odgovorila.

Ono što je posebno bitno, predsjedniče Vlade, jeste da se nakon svih ovih godina jasno pokazuje da kada je negdje u pitanju privatni interes, vrlo brzo, ili ako su u pitanju opštine u kojima je na vlasti opozicija, ili kada su u pitanju privatne kompanije gdje postoje povezana lica kao vlasnici sa pojedinim strukturama u vrhu vlasti, ili sud, ili Ministarstvo finansija, ili Vlada donose rješenje kojim se onemogućavaju te opštine da naplate one prihode koje iste njihove kolege u opštinama gdje su vaši ljudi na vlasti svih ovih godina, govoreći o Budvi na primjer, govoreći o Baru, govoreći o drugim gradovima, Kotoru ili Tivtu, su naplaćivali a za to nijesu imali osnova. Samo smatram da je ovdje potrebno da se odgovori, pošto je već odgovoreno iz Ministarstva finansija, da se radilo o nezakonitom prikupljanju sredstava, ko će da vrati tim ljudima novac. Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Sad je povraćaj poreza na dnevnom redu, nije ubiranje.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Poštovani gospodine Miliću,

Uočavajući određene nepreciznosti i nejasnoće pojedinih zakonskih rješenja, Vlada Crne Gore je inicirala izmjene Zakona o porezu na nepokretnosti, koje su u Parlamentu usvojene u februaru 2015.godine, a čija je primjena predviđena 01.januara 2016.godine. U tom postupku posebna pažnja je bila usmjerena na jasno određenje poreskog obveznika. Naime, u ranijoj praksi je bila česta pojava da je kao relikat društvene svojine nanekadašnjem gradskom-građevinskom zemljištu u Katastru nepokretnosti kao vlasnik zemljišta upisana država, dok su stvarni vlasnici zemljišta upisani kao korisnici istog. Takođe, nerijetka je pojava da u Katastru nepokretnosti nije izvršena promjena upisa prava svojine na stanovima koje već duži vremenski period koriste građani, a kupljeni su od preduzeća koja su u međuvremenu likvidirana i izbrisana iz registarskih evidencija.

Podsjećam da je Zakonom o porezu na nepokretnosti koji je još u primjeni propisano da je obveznik poreza na nepokretnost vlasnik nepokretnosti na dan 01.januara godine za koju se utvrđuje porez. Takođe, da je u slučaju kada vlasnik nepokretnosti nije poznat ili nije određen poreski obveznik korisnik te nepokretnosti. Imajući u vidu nepreciznost takve norme, jedinice lokalne samouprave su različito tumačile i primjenjivale ovo rješenje, što je dovelo do neujednačenog tretmana poreskih obveznika, tj. korisnika nepokretnosti, gdje je kao vlasnik u Katastru nepokretnosti evidentirana država Crna Gora. Posljedica toga je da su pojedine opštine i pored države kao vlasnika nepokretnosti njihove korisnike tretirale kao poreske obveznike. Zato je donešen novi Zakon o porezu na nepokretnosti i njime jasno definisano da je obveznik poreza na nepokretnosti korisnik nepokretnosti u državnoj svojini, koji je u Katastru nepokretnosti upisan kao nosilac prava korišćenja, trajnog korišćenja nepokretnosti, odnosno nosilac prava korišćenja nepokretnosti po osnovu dugoročnog zakupa.

Na ovaj način nedvosmisleno je određeno da je korisnik nepokretnosti poreski obveznik u slučaju kada je pravo svojine na nepokretnosti upisano na dražvu. Treba imati u vidu da ovakvo rješenje korespondira i sa odredbom člana 419 Zakona o svojinsko-pravnim odnosima, kojom je utvrđeno da počev od 2009.godine, od momenta stupanja na snagu ovog zakona, pravo upravljanja, korišćenja, odnosno trajnog korišćenja i raspolaganja na zemljištu u društvenoj, odnosno državnoj svojini postaje pravo svojine dotadašnjeg imaooca prava upravljanja, korišćenja, odnosno trajnog korišćenja.

Što se tiče traženih podataka o broju poreskih obveznika i iznosa naplaćenog poreza po osnovu prava korišćenja nepokretnostima, podsjećam da je postupak utvrđivanja, kontrole i naplate ove vrste poreza u nadležnosti jedinica lokalne samouprave, pa vjerujem da ćete se složiti da je najefikasniji način da ove podatke pribavite u korespondenciji Parlament - jedinice lokalne samouprave.

Napominjem da poreski obveznici u slučajevima eventualnih nepravilnosti ili nezakonitosti tokom postupka utvrđivanja, kontrole i naplate ove vrste poreza saglasno ustavu i zakonu mogu svoja prava zaštititi podnošenjem redovnih i vanrednih pravnih sredstava pred naležnim organima lokalne uprave, odnosno pred sudskim organima.

U odnosu na drugi dio Vašeg pitanja, podsjećam da Zakonom o morskome dobru i Zakonom o građevinskom zemljištu koji je bio u primjeni do 2009.godine nije propisan upis prava na nepokretnostima, već samo način njihovog korišćenja, dok je saglasno Zakonu o državnom premjeru i Katastru nepokretnosti utvrđeno da u postupku upisa

prava u Katastar nepokretnosti nadležni organ uprave odlučuje o upisu na osnovu isprava podobnih za upis i upisanog stanja u Katastru nepokretnosti. U prethodnom periodu inicirani su brojni projekti koji za cilj imaju uspostavljanje Katastra nepokretnosti kao sveobuhvatne jedinstvene baze podataka na teritoriji Crne Gore. Ovi projekti se realizuju u više faza i uključuju aktivnost obilježavanja granica nepokretnosti od strane imaoaca prava nepokretnosti, kao i poslove javnog prezentovanja postojećih podataka. Izlaganjem na javni uvid podataka o nepokretnostima i pravima upisanim na njima data je mogućnost vlasnicima i zainteresovanim licima da ostvare svoja prava na nepokretnostima na teritoriji katastarske opštine za koju se vrši izlaganje. Na ovaj način obezbjeđuje se puno poštovanje načela transparentnosti i zaštite vlasničkih prava svih zainteresovanih subjekata.

Saglasno zakonskim rješenjima u slučajevima kada nije moguće obilježiti granice nepokretnosti, odnosno nije moguće utvrditi identitet imaoaca prava na nepokretnosti, nadležni organ uprave vrši upis svojine na nepokretnosti u korist države. Istovremeno, u cilju zaštite svojinskih prava u Katastru nepokretnosti se vrši upis zabilježbe da je nepokretnost neobilježena u postupku izlaganja na uvid javnih podataka. Ova mjera predstavlja zaštitni mehanizam u smislu da se nedozvoljava otuđenje nepokretnosti na period od deset godina od dana njenog upisa, čime se omogućava imaoцу prava da uz obezbjeđenje adekvatnih dokaza stekne pravo upisa svojine na nepokretnosti.

Takođe i ovdje podsjećam da u skladu sa propisima zainteresovani subjekti mogu koristiti redovna i vanredna pravna sredstva u cilju zaštite svojih imovinskih prava kod nadležnih organa. Povodom vašeg zahtjeva za dostavljanje podataka o broju i površini nepokretnosti na kojima je u posljednjih deset godina upisano pravo svojine na državu ili jedinicu lokalne samouprave, rekao bih da je to očekivanje po svom karakteru više za ministra finansija. Međutim, u nastojanju da Vam se izađe u susret i dostavi adekvatan odgovor zatražena je dostava ovih podataka od Uprave za nekretnine koji će Vam nakon obrade biti prosljeđeni na uvid. Zahvaljujem na pažnji.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam, predšedniče Vlade.

Poslanik Milić.

SRĐAN MILIĆ:

Dakle, da ne ulazim u elaboraciju svega što je rečeno, ono što je najvažnije još jednom konstatacija, ovog puta predsjednika Vlade, da su ljudima naplaćena sredstva, da Vlada nije reagovala, da opštine su selektivno tumačile odredbe, odnosno neke opštine su nezakonito naplaćivale ta sredstva, a ja sam u obrazloženju pitanja jasno rekao o kojim se opštinama radi. Ovo je još pokazuje, gospodine predsjedniče Vlade, da je Crnoj Gori potrebno ministarstvo za lokalnu samoupravu. Potpuno izdvojen segment onoga što nam se danas dešava da imamo lokalne samouprave koje su, postoji resor kod vas, tačno, zaboravio sam, kojim se vi bavite, samo je ovdje problem što očigledno Vlada se bavi lokalnim samoupravama na selektivan način. Imamo danas da su lokalne samouprave dužne i dužne, a, sa druge strane, imamo 11 000 ljudi zaposlenih u lokalnim samoupravama, da su neefikasne i imamo ovaj projekat koji je započeo, a vezan je za rješavanje pitanja likvidnosti tih lokalnih samouprava. Tu je predsjednik SDP-a, zajedno smo vlast u Kolašinu. Ne znam šta se čeka da se odobri taj kredit koji je već prošao sve instance u Vladi Crne Gore. Dogovoreno je sa kreditnom institucijom i da konačno posle dužeg vremena obezbjedimo da se i tamo, 14 ili 15 mjeseci se, predsjedniče Vlade, duguje tim ljudima plata, da se isplate ti dohoci, a da se isplate i obaveze prema svima onima kome su nastale obaveze, a da se nakon toga utvrdi kako su nastale obaveze i da svako radi svoj dio posla. Državni organi da rade svoj dio posla.

Ono što je bitno u ovoj čitavoj priči, nastavak svega onoga što je rađeno i prije, gdje se Vlada oglašava nenadležnim, gdje me upućujete da tražim od lokalnim samouprava podatke i tražiću. Nije mi to neki veliki problem. Nastavlja se priča i kroz Zakon o eksproprijaciji. Ne, neće ga podržati SNP. Ovdje je prošao samo onaj dio, predsjedniče Vlade, oko Zakona o PDV-u, gdje se uspjela obezbijediti parlamentarna većina da se ima onih 0% PDV-a za tzv. strateške projekte, s tim što nije jasno definisano ko utvrđuje šta su strateški projekti u ovoj zemlji. Nije prošlo ni sa carinskim zakonom, niti će proći sa drugim zakonima. Jer, ono što je obaveza ovog parlamenta je da štiti ljude u Crnoj Gori od različitih oblika diskriminacije. Da ne počinjem sada pričati o javnom interesu i ko utvrđuje javni interes. Da li je moguće da javni interes u Crnoj Gori može da utvrdi jedna većina u Vladi i kakav je to javni interes? Koga ona to zastupa? Najmanje je bitno da se time posebno nešto bavim.

Predsjedniče Vlade, došli su novi podaci, 4.438.215 evra je poresko potraživanje države Crne Gore. Svake godine se to poresko potraživanje poveća za nekih 120 miliona

evra. Izdali smo 730 miliona evra državnih garancija. Do sada je skoro 200 miliona evra palo tih državnih garancija. Pašće, i Vi to dobro znate, i one garancije vezane za Barsku plovidbu za ona dva broda, 40 i nešto miliona evra. Sve ono što smo govorili u prethodnom periodu govori o prihodnoj strani poreza.

Znam da Vi nijeste neki veliki ljubitelj dijaloga na javnoj sceni i da ste mojim kolegama odgovorili kako ste odgovorili kada su Vas oni pozivali na TV duel. Iskreno da Vam kažem, kako god hoćete. Spreman sam kada god hoćete i gdje god hoćete da pričamo o ovim porezima. Izvinjavam se što malo ružim ovu idilu o svemu ovome. I meni je milo i putujem na sve adrese. Putujem i za Sjedinjene Američke Države, putujem u Moskvu. Biću i u Briselu, predsjedniče Vlade, tamo u junu, zvali su me da nešto oko evropskih integracija progovorim. Meni je potrebno da građani Crne Gore razumiju da u ovoj zemlji postoje ogromne rezerve na prihodnoj strani budžeta koje se ne naplaćuju i da odgovorimo ili da nađemo rješenje zašto se ne naplaćuju. Kako je moguće da imamo 660 miliona evra poreskog duga.

Na kraju krajeva, predsjedniče Vlade, Vi odgovorite na način kako Vi hoćete oko ovoga poziva. Vjerujem da će televizije biti zainteresovane da čuju šta obojica mislimo oko poreza. Jer, nenaplata tih poreza je i problem i Vaš i moj. Problem je i u dijelu zdravstva. Problem je i u dijelu obrazovanja. Problem je i u dijelu socijalnih davanja. Ali, da ne bih bio prepoznat kao neko ko je nešto progovorio juče a da je danas izgubio hrabrost da Vas to pita, predsjedniče Vlade, juče sam Vam poslao poruku, izlazim iz ovog dijela koji je Poslovník, da samo odgovorite da li ocjene koje se nalaze u depešama koje su objavljene su bile platforma Vlade Crne Gore kada se govori o opozicionim političkim partijama, nevladinim organizacijama i svim onim institucijama što je tamo navedeno. Hvala vam velika.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Izvolite, predsjedniče Vlade, imate od poreza do vanjske politike.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Držao bih se i pravila koja su postavljena u ovoj kući, a i nekog principa racionalnosti u političkom dijalogu. Nije uloga predsjednika Vlade da supstituiše Vladu i da supstituiše sistem, nego da odgovara na onaj dio pitanja koji pripadaju predsjedniku Vlade. Tako da živim u uvjerenju da sam otvoren za dijalog svih ovih godina koliko sam

na političkoj sceni i da vjerovatno niko ni približno u ovoj sali ni na političkoj sceni Crne Gore nije učestvovao u toliko dijaloga koliko sam ja učestvovao. Sugerisem da ipak pokušamo da dijaloge vodimo sa onima koje smo u sistemu zadužili da budu odgovorni za nešto.

Pretpostavljam da će ministar Lukšić imati šta da kaže na ovo Vaše dopunsko pitanje. Jednako tako mislim da ministra Žugića i direktora Poreske uprave treba dovesti u poziciju da javno razgovaraju o pitanjima poreskog duga o kojem Vi govorite. U nastavku izlaganja bih se osvrnuo na Vaše dopunske komentare na pitanje koje ste mi postavili.

Pogrešno ste kazali da je Vlada potvrdila da je bilo nezakonite naplate poreza. U svom odgovoru sam kazao da je Vlada primijetila nepreciznosti u zakonu, primijetila je nejednako postupanje svih lokalnih uprava, dakle, nejednak tretman poreskih obveznika. Kao što sam i maloprije kazao, ne stoji Vaša ocjena da Vlada nije uradila ništa. Vaša ocjena bi podrazumijevala da Vlada vansistemske radi nešto što joj ne pripada. Kada je uočila to, Vlada je preduzela izmjene zakona. Ako je eventualno nekome naplaćen porez mimo zakona, kazao sam u odgovoru na pitanje, nije uloga Vlade, nego obaveza tog pojedinca koji je oštećen da u upravnom ili sudskom postupku zatraži povratak nezakonito naplaćenog prihoda. Jedino takvim postupanjem mi istinski doprinosimo onome za šta se zalažemo, vladavini prava. U protivnom, mi pričamo jedno, a u suštini, takvim eventualnim postupanjem bi davali za pravo drugačijoj praksi ili praksi koju upravo želimo da iskorijenimo.

Završavam, gospodine Miliću, insistirate na tome da je uzrok svega toga privilegija koju nosioci vlasti žele nekome da obezbijede. To nije moj utisak i to nijesu moja saznanja. Moja saznanja su ono što sam Vam kazao u odgovoru na pitanje. Da je bila neprecizna norma, da je bilo neujednačene politike, da smo je iskorijenili i da postoji mogućnost da se svako obešteti za eventualno pogrešnu primjenu zakona od strane neke lokalne uprave.

Ono što želim da kažem i Vama i svima, nebrojeno puta sam rekao ovdje i želim da vam ponovim, nema za mene nikakvog značaja ko je na čelu koje lokalne uprave. Dakle, ako je neko radio nešto što je nezakonito, ako je neko postupao tako kako ste Vi sada to kvalifikovali, dajte da razgovaramo o tome otvoreno. Spreman sam da o tome razgovaramo politički otvoreno, ali iznad toga spreman sam, vjerujte mi, da ne samo podržim, nego podstaknem državnog tužioca da radi svoj posao i da pokreće krivične postupke protiv takvih lica na kojoj god funkciji u sistemu da se nalaze. Nećete nikada od

predsjednika Demokratske partije socijalista čuti da bi trebalo primijeniti selektivno zakone i privilegovati ovog gradonačelnika ili onog čovjeka zato što je pripadnik ove ili one partije. Naprotiv, ovdje sam imao problem u Parlamentu da takav stav branim u odnosu na očekivanja iz drugih sredina da bi trebalo poštedjeti ili selektivno primijeniti propis da se neko drugi ne bi osjetio povrijeđenim jer je pripadnik druge a nevladajuće politike.

Finalno, u odnosu na Vaš komentar vezano za Zakon o eksproprijaciji, o tome ćemo razgovarati u Parlamentu. Mene čudi povišena temperatura koja se oko tog propisa već sada stvara u našoj javnosti, a da se pri tome u samoj tehnologiji definisanja javnog interesa i izuzimanja nekretnina koje su proglašene javnim interesom u suštini nije promijenilo ništa. Dakle, javni interes u ovoj državi je proglašavao onaj koji ga je i do sada proglašavao i ko ga proglašava u svakom sistemu, koji je, kao što ste maloprije potencirali, primarno odgovoran za realizaciju razvojne politike, ko bi drugi, Vlada, ko god je personalno čini. To je jedno.

Drugo, kada se nešto proglasi javnim interesom i do sada, nadam se i posad, nećemo ništa novije smisliti, to će biti izuzeto i to će biti stavljeno u funkciju ostvarivanja višeg interesa. Ono što se ovim zakonom pokušava izbjeći je ono što se događalo u međuvremenu, praksa koja se u međuvremenu događala, da nakon što se nešto proglasi javnim interesom, onda se odlaže njegovo stavljanje u funkciju nekoliko godina kroz sudanije oko iznosa naknade. Ako nam je to interes da odložemo razvoj, nema nikakvog problema. U rukama ovog parlamenta je da utvrđuje zakon, utvrđuje eventualne izmjene pravnog sistema. Ja mislim da mi već nedopustivo puno kasnimo sa razvojem i da ne treba da kreiramo nova mjesta u sistemu koja će biti uporišta kašnjenja. Ja mislim da umjesto toga treba samo da kažemo - ovo je proglašeno javnim interesom, to treba da bude stavljeno u funkciju opšteg napretka Crne Gore, a država Crna Gora, njen budžet kojeg ovdje utvrđujemo je u obavezi da u roku od 15 dana izmiri obaveze onome koje dosadašnji vlasnik te nekretnine, po pravednoj formuli. E sad, pravednu formulu u ovoj državi neko mora da utvrđuje. Nije pravedna formula ono što je svako zamislio u svojoj glavi da bi mogao ucijeniti državu i prodavati metar kvadratni zemljišta po par hiljada eura. Znači, kada se to radi, onda se pokušava reketirati država, to se tako zove. I ova država se, nažalost, kroz cijelu istoriju, uključujući i najnoviju, suočava sa permanentnim naporima za njeno reketiranje. Mogao bih nabrojati na desetine primjera. Samo se

postavlja pitanje hoćemo li davati legitimitet tome novim zakonskim rješenjem. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Nemate pravo više.

Ne, ne može. Otvorili ste previše tema, tako da bi bilo previše.

Hvala Vam.

Kolega Staniću, izvolite u ime Kluba samostalnih poslanika, ne nezavisnih. Vama ta riječ teško pada "nezavisno", a zvanično je samostalno. Ne biste Vi htjeli da govorite u ime nezavisnosti.

Izvolite.

NOVICA STANIĆ.

Prvo da zahvalim kolegama iz Kluba samostalnih poslanika koji su mi omogućili da postavim ovo pitanje predsjedniku Vlade, vjerovatno nevažno za Crnu Goru, ali životno za Pljevlja.

Prije pitanja da citiram član 23 Ustava Crne Gore, po kome je Crna Gora u članu 1 definisana kao ekološka država, a u članu 23 se kaže: "Svako ima pravo na zdravu životnu sredinu; svako ima pravo na blagovremeno i potpuno obavještanje o stanju životne sredine, na mogućnost uticaja prilikom odlučivanja o pitanjima od značaja za životnu sredinu i na pravnu zaštitu ovih prava. Svako je, a posebno država, obavezan da čuva i unapređuje životnu sredinu."

Gospodine predsjedniče Vlade, moje pitanje glasi - Šta su Pljevljaci zgriješili Bogu, Vladi i Vama lično, pa Vlada, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Agencija za zaštitu životne sredine i Vi lično ništa ne preduzimate za spas Pljevalja, grada u kome je zatrovanost vazduha, vode i zemljišta, dostigla dramatične razmjere?

Obrazloženje: Studija uticaja zagađenja vazduha u Opštini Pljevlja koju je za potrebe izrade Plana kvaliteta vazduha za Opštinu Pljevlja, naručilac Ministarstvo održivog razvoja i turizma februara 2013. godine, izradio Techne Consulting pokazuje da će ukupne emisije razmatranih zagađujućih supstanci rasti u narednim godinama, a posmatran je period do 2020. godine, ukoliko se ne preduzmu mjere za smanjenje zagađenja. Projekcija rasta emisije suspendovanih čestica prevazilazi 300%. Primjenom

mjera za smanjenje zagađenja vazduha, koje su predložene ovim planom, od kojih je najznačajnija toplifikacija grada, umjesto projektovanog povećanja od 300% do 2020. godine postiglo bi se smanjenje zagađenja suspendovanim česticama od oko 40% u odnosu na baznu godinu 2010. Sve ovo ukazuje na što hitnije izvođenje projekta toplifikacije Pljevalja.

Podsjećam da je još prilikom izgradnje Termoelektrane Pljevlja, pri izdavanju urbanističkih uslova, tada lokalna uprava uslovala to izgradnjom toplifikacije.

A evo kako mi Pljevljaci živimo sa PM10 česticama. Decembar 2014. 28 dana prekoračenje preko granične vrijednosti, 25 dana preko granice tolerancije, benzoapiren, kancerogena supstanca u decembru 11,29 nanograma po kubnom metru, ciljna vrijednost jedan nanogram na kubni metar. Januar 2015. - PM10 čestice 23 dana veće od dozvoljene granice; februar 2015. - PM10 čestice 24 dana veće od dozvoljene granice; PM2,5 svih 14 dana koliko je mjereno veće od dozvoljene granice. Benzoapiren, ponavljam, kancerogena supstanca 11,83 u februaru, a dozvoljeno 1 nanogram na kubnom metru. Mart 2015. - PM10 čestice 23 dana veće od dozvoljene granice, PM2,5 25 dana veće od dozvoljene granice. Dakle, samo za četiri mjeseca 98 dana preko dozvoljene granice, a 70 dana od Nove godine, dakle u 2015. godini za prva tri mjeseca: januar, februar i mart. Podsjećam one koji ne znaju, u godini je dozvoljeno 35 dana takvih prekoračenja, a mi smo evo za tri mjeseca to duplirali, 70 dana.

Podsjećam na još jednu tezu koja se provlačila u decembru prošle godine, kako je, zaboga, mjerna stanica locirana u Skerlićevoj ulici, tamo gdje su kotlovi za parno grijanje, pa su tamo koncentracije povećane. I onda je neko postavio, i dobro je uradio, 22. decembra 2014. mobilnu stanicu pored vrtića. Pazite, vrtić se zove Eko bajka. 14 dana je mjereno. Od tih 14 dana, 13 dana su bile povećane koncentracije PM10 čestica preko dozvoljene granice, a svih 14 dana PM2,5 čestice preko dozvoljene granice; 10 dana, od tih 14 koliko je mjereno, koncentracije su bile veće pored vrtića Eko bajka, nego u Skerlićevoj ulici. Dakle, i teza kako su kotlovi krivi, odnosno mjerna stanica u Skerlićevoj nije tačna. I komotno bi Pljevljaci taj vrtić mogli da nazovu ne Eko bajka, nego Kukala nam majka. I zato nije čudo što je u Pljevljima najveći negativni priraštaj u Crnoj Gori - 198. Znači, 198 ljudi više umre nego što se rodi.

A Vama, predsjedniče Vlade, predlažem da počete u Pljevlja ne u predizbornoj kampanji, nego ovih dana i neka vam na Tari stave povez preko očiju, pa ako na ulasku u

Pljevlja ne kažete "Stigli smo", ja ću podnijeti ostavku na ovu poslaničku funkciju. A Vi ako ne pogodite, ostanite i dalje predsjednik Vlade, ako Vam to pripada. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Znači, Vlada nam zavisi od nosa. Neće biti da je samo toliko.

Izvolite, predsjedniče Vlade.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Poštovani poslaniče Staniću, kao što sam i ranije konstatovao, a Vi potvrdili u obrazloženju Vašeg pitanja, dugoročno gledano problem zagađenja vazduha u Pljevljima može se značajno riješiti jedino toplifikacijom grada kroz uvođenje daljinskog grijanja, čime će se eliminisati ogroman broj individualnih ložišta i gradskih kotlarnica. Podsjetiću da je to predviđeno u okviru projekta izgradnje II bloka Termoelektrane Pljevlja, na čemu Vlada, kao što Vam je poznato, intenzivno radi.

Vjerujem da ste upoznati da je Odlukom Evropske energetske zajednice članicama Atinskog sporazuma predloženo da odlože primjenu Evropske direktive o velikim ložištima za postrojenja koja su na kraju radnog vijeka, uz uslov da u periodu od 2018-2024. rade ukupno 20 hiljada sati. Imajući u vidu da je za ulaganje u sisteme za desumporizaciju i otklanjanje azotnih oksida iz otpadnih gasova Termoelektrane potrebno uložiti oko 60 do 80 miliona eura, a da izgradnja novog bloka treba da iznosi oko 300 miliona eura, vezivanje toplifikacije za postojeći blok Termoelektrane pokazalo se nerentabilnim, naročito imajući u vidu da je u toku procedura za izbor investitora za izgradnju novog bloka, koji podrazumijeva upotrebu kogeneracije, tj. paralelnog korišćenja električne i toplotne energije, shodno Evropskoj direktivi.

Podsjetiću da je postupajući po zaključcima skupštinskog Odbora za turizam, ekologiju, poljoprivredu i prostorno planiranje Ministarstvo održivog razvoja i turizma koordiniralo aktivnosti sa nadležnim državnim institucijama i lokalnom samoupravom u Pljevljima kako bi se što prije realizovale tada tražene obaveze.

U međuvremenu su realizovane sljedeće aktivnosti: tokom decembra 2014. obavljena su vanredna kontrolna mjerenja u trajanju od 14 dana, i to na mjernim mjestima gdje se nalazi veliki broj zagađivača, tj. 330 dimnjaka i četiri kotlarnice, fiksna automatska stanica za praćenje kvaliteta vazduha u urbanoj zoni Pljevalja, Skerlićeva ulica, postavljena je pored najdominantnije gradske kotlarnice, kojih u gradu ima preko 40.

Hidrometeorološki zavod i Agencija za zaštitu životne sredine zajednički su obezbijedili redovno informisanje javnosti i građana Pljevalja o svim izmjerenim koncentracijama, uz tumačenje uzroka koji su doveli do pogoršanja stanja uključujući meteorološke faktore. Institut za javno zdravlje je izvršio ispitivanje uzoraka vode za piće. Uzorci su uzeti na sedam lokacija u Pljevljima. Na ovim uzorcima sprovedena su mikrobiološka, fizička i fizičko-hemijska ispitivanja. Utvrđeno je da samo jedan uzorak sa postrojenja Pilješ ne odgovara važećim propisima zbog povećane zamućenosti. Ekološka inspekcija je tokom prvog tromjesečja 2015.godine vršila pojačan inspeksijski nadzor zagađivača u Opštini Pljevlja, kontrolišući sve stacionarne izvore zagađenja vazduha kod kojih ukupna, toplotna snaga ložišta prelazi jedan megavat, kao i ostale izvore zagađenja. Nalazi ekološke inspekcije svjedoče o prekoračenjima graničnih vrijednosti emisija iz većih kotlarnica Javnog preduzeća "Grijanje" Pljevlja i "Vektra Jakić". Ekološka inspekcija nije ustanovila korišćenje otpadnog motornog ulja za grijanje, a imaocima otpadnog motornog ulja naloženo je da sa njim postupaju u skladu sa zakonom o upravljanju otpadom.

U obrazloženju Vašeg pitanja pozivate se na zaključke plana kvaliteta vazduha koji je Ministarstvo održivog razvoja i turizma izradilo u saradnji sa Agencijom za zaštitu životne sredine i Opštinom Pljevlja. Usvojen je u skladu sa Zakonom o zaštiti vazduha početkom 2013.godine i odnosi se na one zone gdje koncentracije zagađujućih materija prelaze bilo koju uspostavljenu graničnu i ciljnu vrijednost. Projekcije smanjenja emisije štetnih gasova od 40% urađene su uzimanjem u obzir mjera koje je već naložila ekološka inspekcija privrednim subjektima i koje su sprovedene u 2013.godini.

Nakon izvršenog prilagođavanja filterskog postrojenja emisije suspendovanih čestica iz Termoelektrane koje se bilježe internim automatskim monitoringom tokom 24 časa nalaze se u granicama propisanih vrijednosti. Ukupna investicija ugradnje i prepravke elektrofiltera u Termoelektrani Pljevlja iznosila je oko 11 miliona eura. Druga faza implementacije odnosila se na realizaciju investiciono zahtjevnih mjera, čija je realizacija planirana za period od 2013. do 2016.godine. Ove mjere obuhvataju izgradnju sistema daljinskog grijanja, a do toga preporučena je zamjena starih sistema grijanja novim efikasnijim pećima. U skladu sa preporukama iz plana kvaliteta vazduha za Opštinu Pljevlja, pristupilo se izradi elaborata prijedloga programa aktivnosti na rješavanju problema povećane koncentracije štetnih materija u vazduhu u urbanom dijelu Pljevalja. Najbolje rješenje za ovu mjeru daće studija koju priprema tim profesora sa Mašinskog fakulteta i čiji je cilj smanjenja za 40% emisije suspendovanih čestica u urbanom jezgru

Pljevalja. Sprovođenje mjera iz ove studije treba da da rezultate već tokom sljedeće sezone grijanja 2015 - 2016.godina. Sprovođenjem projekta upravljanja industrijskim otpadom i čišćenje, kroz koji će se sanirati deponija pepela Termoelektrane Pljevlja, eliminisaće se još jedan uzročnik stanja kvaliteta vazduha, a Institut za javno zdravlje uradiće studije o uticaju zagađenja vazduha u Pljevljima na zdravlje ljudi.

Što se tiče drugih segmenata životne sredine, kvaliteta zemljišta, rezultati programa monitoringa pokazuju da na šest od osam lokacija, gdje se ispitivanja vrše, nema nikakvih /Prekid/ propisanih graničnih vrijednosti, dok je na dvije lokacije zabilježeno odstupanje sadržaja neorganskih toksikanata.

Poslanice Staniću, Vlada Crne Gore je krajem 2011.godine sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj potpisala ugovor o kreditu za sistem daljinskog grijanja na bio masu u Pljevljima. Međutim, nakon smjene lokalne vlasti, prethodni predsjednik opštine nije ni u jednom momentu iskazivao interes prema ovom projektu, uz pokušaj politikantskog prebacivanja odgovornosti na Vladu.

Zbog takve atmosfere, u vezi ovog projekta u vrijeme prethodne vlasti u Pljevljima sredstva u iznosu od dva ipo miliona eura granta su otkazana, a nakon toga i kredit od Evropske banke za obnovu i razvoj u iznosu od četiri miliona eura.

Zahvaljujem na pažnji.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Poslanik Stanić.

NOVICA STANIĆ:

Dragi Pljevljaci, poslije ovog odgovora, jedino nam ostaje da se selimo. Ne znam gdje. Da idemo u Bobovo ne možemo, jer onaj put što je predsjednik Vlade obećao nije napravio. Da idemo prema Jugu, onaj aerodrom što je bio početak nije napravljen. Dakle, nemamo kud.

Sve sam vjerovao, ali da ćete pričati o tom javno-privatnom partnerstvu sa „Vektrom Jakić“ i kako prethodna lokalna uprava nije umjela da iskoristi četiri plus dva i po miliona evra granta od Evropske banke za obnovu i razvoj, e to nijesam očekivao. Ali, za svaki slučaj, za ne daj bože, ja našao i donio, brzojav, što bi rekli Hrvati, ili telegram po naški. Poslao ga Radoslav Ralević, ne znam otkud naš čovjek u Evropskoj banci za

obnovu i razvoj. Pazite, septembar 2012.godine - Želio bih da vas obavijestim da kredit za uvođenje novog sistema grijanje na biomasu u Pljevljima nije još uvijek realizovan zbog lošeg finansijskog stanja „Vektre Jakić“ i njene nemogućnosti da realizuje svoj dio obaveza. Ovo otuda što je „Vektra Jakić“ najznačajniji koncesionar na šume i jedini mogući snabdjevač toplotnom energijom na biomasu na području Opštine Pljevlja. Nadamo se da će rukovodstvo „Vektre Jakić“ što prije pronaći izlaz iz postojeće situacije, kako bismo nastavili rad na ovom projektu. Još jednom da napomenem da je grant od dva ipo miliona vezan za toplotnu energiju koja se obezbjeđuje iz biomase. S poštovanjem, Radoslav Ralević.

Gospodine predsjedniče, uz svo uvažavanje, da sam na Vašem mjestu, ja bih odmah smijenio onoga ko Vam je pisao taj odgovor. To je neozbiljno, na taj način odgovarati. Ja Vas pitam hoće li Vlada Crne Gore nešto uraditi da Pljevlja poslije 35 godina dobiju toplifikaciju, ono što im je obećano daleke 1984.godine. Vi kažete da će se to raditi uz drugi blok. Koji drugi blok? Pitao sam ministra Kavarića, evo tu sjedi, hoće li to biti. Znate li što mi je odgovorio? Gradiće se Blok II i napraviće se toplotni izvori i cijev do kapije Termoelektrane, a vi, Pljevljaci, dalje od kapije - snalazite se. Kaže, ima povoljnih kredita u Evropi. Ko će Pljevljima dati kredit od 25, 30 miliona bez garancije Vlade? Nemam vremena. Ako mi dozvolite minut, dva, ovo je životno pitanje za Pljevlja. Samo da podsjetim.

Dakle, 1974.godina obećana toplifikacija; 1982.godine počeo sa radom Blok I; 1997.godine Opština Pljevlja finansirala projekat toplifikacije; 1998.godine urađen investicioni program „Kosovoprojekt“; 2005.godine Strategija lokalne zajednice u postupku privatizacije Rudnika uglja i Termoelektrane Pljevlja, usvojena jednoglasno u Skupštini opštine Pljevlja u kojoj je zahtijevano da se na budućeg strateškog partnera prenesu već konstituisane obaveze po pitanju toplifikacije. Mart 2011 - septembar 2012, onaj pokušaj je privatno - javnog partnerstva preko „Vektre“ i brzojav gospodina Ralevića. Onda predsjednik Opštine gospodin Pupović formira radnu grupu: Slavko Vukašinić, koordinator, Đorđe Džuverović, Dobrivoje Gačević, Nebojša Čosović, Slavko Krezović, Velimir Golubović i Bogoljub Ilić, da definišu šta da se radi. Uradili studiju Toplifikacija Pljevalja. prethodna studija opravdanosti, dostavljena Vladi Crne Gore. Predložen sastanak Vlada - Rudnik uglja – Elektroprivreda - Opština. Dobijena podrška, pisana od Ministarstva ekonomije za ovu inicijativu, da se organizuje taj sastanak. 9.novembra predstavnici Rudnika i Elektroprivrede nijesu došli na sastanak kod predsjednika Opštine

iako su uredno pozvani; 14.decembra 2012.godine sastanak predstavnika Opštine Pljevlja sa predstavnicima Njemačke razvojne banke. Dakle, I na ta vrata smo kucali. Pa, 6.marta dolaze predstavnici Njemačke razvojne banke u Pljevlja, obilaze kotlarnice u Skerlićevoj i Termoelektranu. Pazite, 1.april, mi smo krivi, pristali smo da se održi sastanak 1.aprila, u Ministarstvu ekonomije, ministar Kavarić sa pomoćnicima Dubljevićem i Čanovićem, a iz Pljevalja Zoran Gospić, predsjednik borda direktora Rudnika uglja, predsjednik Opštine sa potpredsjednicima. Tema - Blok II TE i izgradnja fabrike cementa. Kad su predstavnici Pljevalja tražili da se priča o toplifikaciji, znate li šta je rečeno? Da će se pitanje toplifikacije tretirati i rješavati kroz drugu fazu, Blok II. Upravo, ovo što ste Vi rekli. Podsjećam, u širem regionu nema ni jednoga mjesta, Slovenija, Hrvatska, Srbija, Makedonija, Bugarska, Mađarska, gdje ima termoelektrana, a nema toplifikacije, da nije izgrađena. Da vas obavijestim, gospodo iz Vlade, juče je ukinuta struja za Sportski centar Ada u Pljevljima. Ne znam hoće li onih sedam centi od goriva pomoći da se u Adu uključi struja.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Prešli ste dalje na temu, a već ste dosta prekoračili.

NOVICA STANIĆ:

Dakle, podsjećam, Rudnik uglja je 2010. i 2011.godine dva miliona i 620 hiljada evra dao za Rukometni klub "Budućnost". U isto vrijeme za nevidljivu rekultivaciju preko tri miliona. Elektroprivreda u posljednjih pet godina 2,3 miliona sponzorstva, 630 hiljada za zaštitu životne sredine. Ne znam stvarno šta mi Pljevljaci da radimo. Jedino da se iseljavamo. Izgleda drugoga rješenja nema. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vama.

Predšediče Vlade, izvolite.

MILO ĐUKANOVIĆ:

... slijedim poslanika Stanića, pa da se obratim građanima Pljevalja, a moja poruka je - Ni slučajno se ne selite nigdje i ne slušajte ovo politikantstvo, jer to politikantstvo je zapravo najbolja potvrda zašto su Pljevlja danas tu gdje jesu.

Možete Vi, poslaniče Staniću, polagati napor koliko god hoćete da svu odgovornost izmjestite na neki drugi kutak na planeti, ali ne možete pobjeći od toga da je svako odgovoran za stanje u njegovoj kući. Prema tome, Pljevljaci su odgovorni i za ono dobro i za ono loše u Pljevljima. Nije malo toga dobrog a zbog toga im ne bih preporučio da se isele iz Pljevalja. Danas Pljevljaci imaju veću prosječnu platu nego Podgoričani i imaju mnogo bolje resurse nego, ja bih rekao, bilo koji drugi grad u Crnoj Gori. Zato im nikad ne bih savjetovao da se bilo gdje sele, ali bih im savjetovao da dobro preispitaju, da kažem, svoja neka vrednosna politička opredjeljenja koja su ih vodila u nekim fazama, uključujući i noviju političku istoriju, gdje su jednoj manipulantskoj politici dozvoljavali da ih zavodi pričama o tome kako su svi drugi odgovorni za stanje u Pljevljima osim Pljevljaka samih. A šta je zapravo po srijedi?

Dakle, razumjećemo i iz ovog Vašeg nabranjanja od osamdeset i neke pa do danas da su se Pljevlja razvijala uglavnom na bazi energetske resursa u decenijama kada se nigdje u Evropi pa ni u Crnoj Gori nije polagala velika pažnja o očuvanju životne sredine. To je prvo, a tu je i uzrok svega.

Drugo, kada smo 90-te godine mi preuzeli odgovornost, onda smo morali da se bavimo nekim pitanjima koja su za nijansu važnija od životne sredine. Dakle, da eliminišemo one četničke horde po sjeveru Crne Gore, čiji je epicentar bio u Pljevljima, da bismo sačuvali Crnu Goru. Da bismo sačuvali Crnu Goru od međuetničkih sukoba, da bismo obnovili nezavisnost i time preuzeli kormilo upravljanja našom budućnošću od 2006, čuvajući pritom resurse Pljevalja. Ponavljam, i danas ona imaju bolju prosječnu platu nego u Podgorici, kao i da bi konačno pripremili uslove za početak realizacije projekata koji treba da otklone ove probleme ranijeg razvoja Pljevalja.

Dakle, danas mi govorimo o tome i valjda svi jako dobro razumijemo da nije tako jednostavno obezbijediti desetina miliona eura da bi se otklonile neke crne tačke na ekološkoj mapi Crne Gore od kojih su neke u Pljevljima. U Pljevljima to pokušavamo da uradimo kroz realizaciju razvojnog energetske projekta gradnje Drugog bloka Termoelektrane. Moje uvjerenje je da smo taj posao priveli kraju. Moje uvjerenje je da ćemo ove godine početi fizičku realizaciju Drugog bloka i da sada već govorimo o vrlo doglednom roku u kojem će se eliminisati problemi o kojima Vi govorite.

Dakle, ne bježeći od odgovornosti, ne bježeći ni od toga da vidim probleme u Pljevljima, jer ih vidim svuda u Crnoj Gori, ali dozvolite, molim Vas, bježim od politikantstva kojim se pokušava previdjeti sve što je dobro, prećutati sve što se događalo u istoriji, ali iz politikantskih razloga samo etiketa zalijepiti jednoj politici ili možda samo jednom čovjeku. To je postalo providno i politički neefektivno.

A da ne bismo sad polemicali na temu ko je odgovoran za korišćenje donacije i kredita - Ugovor o kreditu je potpisan krajem 2011. sa Vladom Crne Gore i ... i čiji je potpisnik bio tadašnji ministar finansija Milorad Katnić. Nakon toga je trebalo da se potpišu još dva ugovora, i to jedan od strane Opštine Pljevlja o podršci ovom projektu i drugi o implementaciji projekta. Međutim, oni nijesu potpisani od strane predsjednika Opštine doktora Miloja Pupovića. Možete Vi čitati šta piše u Pljevljima i koje Ralević za kojega prvi put čujem, ali ja Vam kažem - ono što je Vlada trebala da uradi je uradila. Potpisala je ugovor o kreditu, a ostalo je bilo na vama. Umjesto toga smo slušali najčešće ovakve ocjene kakve sam danas čuo od Vas, a to je da je Vlada kriva i kad kiša pada u Pljevljima.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Kolega Pajović u ime Pozitivne Crne Gore.

Izvolite.

DARKO PAJOVIĆ:

Predsjedniče Parlamenta, dame i gospodo poslanici, predsjedniče Vlade,

U skladu sa Poslovníkom sam postavio sljedeće pitanje: Šta Vlada i Vi kao premijer lično radite ili činite i šta ćete raditi da se broj nerasvijetljenih ubistava u Crnoj Gori smanjuje, a ne povećava?

Razlozi za postavljanje ovakvog pitanja su, vjerujem, poznati manje-više svima u Crnoj Gori. Dakle, veliki broj nerasvijetljenih ubistava je nešto što opterećuje kako političke činioce u Crnoj Gori, tako, vjerujem, i sve građane, ali isto tako i državu.

Dakle, nakon 20 i nešto godina imati određeni broj nerasvijetljenih ubistava manje-više ima i svaka država i ja tu nemam neku dilemu. Ali, indikativno je koja su se to nerasvijetljena ubistva desila u posljednjih 25 godina u Crnoj Gori. Dakle, statistika kaže

da su se za nešto više od dvije decenije u Crnoj Gori dogodila 504 ubistva, od kojih se 43 i dalje vode kao nerasvijetljena. Najviše likvidacija čiji izvršiocu nijesu pronađeni dogodilo se u Podgorici 15, u Budvi 11, dok su se u Baru i Nikšiću desila po četiri ubistva koja su i dalje nerasvijetljena. U pomenutom periodu najviše ubistava se dogodilo 1993. godine kada su izvršene 34 likvidacije, dok su godinu dana ranije i godinu kasnije evidentirana po 32 ubistva. Od početka 2015. godine registrovano je pet ubistava i, kako je saopšteno iz Uprave policije, sva su riješena.

Dakle, statistički gledajući, mi svakako imamo visok procenat ubistava koja jesu rasvijetljena, ali sagledavajući činjenicu da u državi Crnoj Gori je moguće da se desi ubistvo savjetnika predsjednika za Nacionalnu bezbjednost prije 17 godina; da je moguće da se desi ubistvo visokog funkcionera Agencije za nacionalnu bezbjednost prije 15 godina; da je moguće da se desi ubistvo glavnog i odgovornog urednika opozicionog lista prije 11 godina, ili visokog funkcionera MUP-a prije 10 godina i da ostanu nerasvijetljena svakako nije dobra činjenica. Nije dobra činjenica ni za jednog građanina Crne Gore, nije dobra činjenica ni za državu Crnu Goru, posebno imajući u vidu kontekst reformi kojima načelno svi stremimo.

Ovo ipak govori, prije svega mislim na Agenciju za nacionalnu bezbjednost, da izgleda još uvijek nijesmo dorasli onome što nam je zadatak.

Ponoviću, za mene je nečuveno da imate ubistvo visokog funkcionera, ne jednog nego više njih, i da Agencija za nacionalnu bezbjednost, koja revnosno bilježi šta rade opozicioni političari, šta rade nevladine organizacije, kako razmišljaju pojedini mediji, ne može da uđe u trag naručioca, a što je još više poražavajuće ni izvršioca ovih ubistava. Šta nam to zapravo govori? Da li su u pitanju kadrovi, da li je u pitanju politika, da li su u pitanju neke druge stvari, ja to ne znam. Ali znam da od obnove nezavisnosti 2006. godine smo morali imati i snage i volje da ovakve stvari postanu prošlost, ne samo za Crnu Goru, već, ponavljam, u kontekstu svih onih integracija kojima stremimo, a podsjetiću vas i u procesu evropskih NATO integracija, nama je vladavina prava prioritet koji se često postavlja ispred svih. U tom kontekstu svakako da je bilo ohrabrujućih najava, čini mi se, direktora policije 2012. godine, koji je najavio formiranje čak i specijalnog tima za nerasvijetljena ubistva. Vi ste ovdje, takođe, tokom rekonstrukcije Vlade, ako me pamćenje ne vara, najavili upravo povlačenje potpredsjednika Vlade sa mjesta ministra pravde zbog efikasnijeg djelovanja u sektoru bezbjednosti. Ali, koliko je meni poznato, rezultate konkretno ne vidim, a volio bih najiskrenije da me demantujete.

Dakle, očigledno se radi o nepostojanju snažnih institucija, o jednom jako velikom problemu za Crnu Goru. Lično vjerujem da to nije problem od juče. Naprotiv, čak mislim da u posljednjih dvije do tri godine apsolutno imamo pozitivne impulse iz Ministarstva unutrašnjih poslova. Tu, prije svega, mislim na zakonito djelovanje Ministarstva unutrašnjih poslova, pa ako hoćete i na racionalizaciju velikog broja troškova i javnih nabavki što ranije nije bio slučaj. A svjedoci smo i činjenice da za razliku od nekih predsjednika skupština opština koji ne vole određena rumunska auta, apsolutno Ministarstvu unutrašnjih poslova su više nego dobrodošli. Dakle, bez obzira na sve te impresije, suština je da nema pomaka, suština je da nema rezultata, suština je da ovo nije dobro za naše integrativne procese, a ako hoćete, po mom ličnom sudu, nije dobro i za jedan osjećaj nesigurnosti koji, vjerujem, građani Crne Gore imaju kada su u pitanju nerasvijetljena ubistva.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Predšedniče Vlade, izvolite.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Poštovani gospodine Pajoviću,

Na pitanja poput danas postavljenog, Vlada je uključujući premijera u više navrata odgovarala u ovom domu, izlazeći u susret i pojačanom interesovanju najšire javnosti. Zajednički imenitelj svih tih odgovora je konstatacija da se stopa kriminaliteta u Crnoj Gori ipak smanjuje već duži niz godina. Postignuti rezultati zavređuju pažnju, posebno kada imamo u vidu ambijentalne okolnosti, to jest da je region u kojem živimo prethodne dvije i po decenije bio pogođen ratnim razaranjem, raspadom nekadašnje zajedničke države i njenog pravnog sistema, sankcijama međunarodne zajednice, tranzicije koja je i dalje u toku. Jednom riječju, predispozicijama za eskalaciju nezakonitosti i za učestalije opredjeljivanje pojedinaca za izvršenje krivičnih djela i drugih društvenih anomalija koje nepoznaju državne granice.

Crna Gora je u suočavanju sa tim pojavama pokazala neupitan napredak. O tome najbolje svjedoče godišnji izvještaji organa nadležnih za prevenciju, sprječavanje, otkrivanje i krivično gonjenje učinilaca krivičnih djela. Podaci ukazuju na evidentan trend smanjenja stope kriminaliteta, koja se dobija dovođenjem u odnos broja registrovanih

krivičnih djela na 1.000 stanovnika. Tako je u 2010.godini stopa kriminaliteta u Crnoj Gori iznosila 11,3%, u 2013. 9,5%, a u 2014. 9,1% i bila najniža u regionu. Ove činjenice su potvrđene i kroz relevantne izvještaje prvenstveno naših evropskih i NATO partnera, kao i pozitivne ocjene specijalizovanih međunarodnih organizacija poput Europol, Eurožasta, DEE i drugih.

Okolnosti da smo prošle godine potpisali strateški operativni Sporazum sa Europolom, koji je u Parlamentu potvrđen početkom ove godine, govori o visokom stepenu povjerenja naših evropskih partnera u rad crnogorskih državnih organa. Nedavnim parafiranjem Sporazuma sa Eurožastom, Agencijom Evropske unije za pravosudnu saradnju u krivičnim stvarima, napravljen je još jedan značajan iskorak u razvoju odnosa Crne Gore sa međunarodnim tijelima u ovoj oblasti. Rezultati koje ostvarujemo realizacijom akcionih planova za pregovaračka poglavlja 23, 24 potvrđeni su i nedavnom izjavom predsjednika Evropske komisije Žan Klod Junkera prilikom moje posjete Briselu, koji je vrlo jasno iskazao zadovoljstvo napretkom Crne Gore i u ovim oblastima. Naravno, uz podsjećanje na potrebu kontinuiranih aktivnosti u narednom periodu.

Gospodine Pajoviću, krivična djela protiv života i tijela zbog svoje težine zavređuju posebno pažnju i energičan državni odgovorskih segmenata vlasti, pogotovu kada su u pitanju krivična djela ubistva. Prevencija i visok stepen razrješenja ovih slučajeva ima poseban značaj za sigurnost građana i društva u cjelini. Stoga podsjećam da je prema podacima Uprave policije u periodu od 1992. do kraja 2014.godine od ukupnog broja izvršenih krivičnih djela ubistva riješeno 91,5%. Dakle, od 504, kao što ste i sami rekli, riješen je 461 slučaj.

Takođe, ističem da je broj počinjenih ubistava u Crnoj Gori, prema statističkim pokazateljima, u opadanju, sa izuzetkom 2014.godine. Naime, podaci govore da je u 2011.godini registrovano 21 krivično djelo ubistva, od kojih je rasvijetljeno 19. U 2012.godini bilo ih je 16, a rasvijetljeno 15. Tokom 2013.godine bilo je devet krivičnih djela ubistva, a rasvijetljeno sedam, dok je 2014.godine počinjeno 18 krivičnih djela, a do sada rasvijetljeno 14. Od početka 2015.godine do danas počinjeno je šest krivičnih djela ubistva, od kojih je do sada rasvijetljeno pet. Navedeni podaci ukazuju na visok stepen razriješenosti krivičnih djela ubistva, pri čemu treba imati u vidu i činjenicu da su u značajnom broju u trenutku njihovog izvršenja počinioci bili nepoznati.

Nažalost, još uvijek nema saznanja koja bi uputila na počiniocima jednog broja krivičnih djela ubistva, samim tim i njihovo i procesuiranje izricanje odgovarajućih kazni. Vjerujem da zbog toga svi osjećamo nelagodu i odgovornost. Isto tako vjerujem da nam kao građanima imponuje potvrđeno saznanje da živimo u državi u kojoj je za izricanje pravosnažnih presuda potrebno imati neoborive dokaze.

U međuvremenu, kao što vidimo, javnost, uključujući i nas političare, obilato koristi prostor da se bavi ovom temom, da vodi svoje istrage i izriče presude. Zajedničko svim tim aktivnostima je da ne doprinosi naporima državnih organa na rasvjetljavanju ovih najtežih krivičnih djela, a u velikom broju slučajeva riječ je o namjernom ili neodgovornom pokušaju zavođenja istrage na pogrešan kolosjek i njenom ometanju.

Posvećenost radu na ovim predmetima ostaje prioritet, kao i aktivnosti na sprječavanju eventualnih budućih krivičnih djela. Od kvaliteta, rezultata na tom planu zavisiće i mjere definisanja odgovornosti u nadležnim institucijama. Legitimacija savremene Crne Gore mora biti pravna sigurnost i bezbjednost naših građana. Tom cilju moramo biti posvećeni svi, prije svega, sektor bezbjednosti i pravnog sistema naše države.

Kada su u pitanju aktivnosti na unašređenju zakonodavnog i institucionalnog okvira, Vlada nastavlja da stvara pretpostavke za jačanje, nezavisnost, samostalnog i efikasnog pravosuđa, kao garanta pravne sigurnosti. Sljedeći korak u ovoj oblasti je Zakon o izmjenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku, čiji je predlog utvrđen na jučerašnjoj sjednici Vlade. Predlog je rezultat sagledavanja četvorogodišnjeg iskustva u primjeni tužilačke istrage, a usmjeren je na povećanje njene efikasnosti.

Zbog kompleksnosti pitanja koje ste postavili, moram apostrofirati još jedan značajan segment Vladine politike usmjerene na onemogućavanje zloupotrebe i smanjenje broja vatrenog oružja koje je u posjedu građana Crne Gore.

Svjesni tradicije, ali i savremenosti demokratskih stremljenja crnogorskog društva, vjerujem da predložena zakonska rješenja imaju punu podršku Parlamenta i da smo saglasni da je vrijeme da taj dio naše tradicije iz društvene zbilje, nadam se jednom zauvijek, preselimo tamo gdje mu je mjesto, u institucije zadužene za očuvanje baštine.

Na kraju, podsjetiću i ovaj put da je saglasno ustavnom određenju Državno tužilaštvo samostalan organ koji vrši poslove gonjenja učinilaca krivičnih djela i drugih kažnjivih djela koja se gone po službenoj dužnosti; da su način i dinamika vođenja ovog

postupka definisani Zakonikom o krivičnom postupku, kao i da je Tužilaštvo organ koji u tom postupku rukovodi i svim aktivnostima policije.

Amandmanima na Ustav Crne Gore iz 2013.godine izvršena je preraspodjela nadležnosti kada su u pitanju ingerencije u vođenju istrage. Državno tužilaštvo je dobilo visok stepen samostalnosti, a time i adekvatne odgovornosti. Vrhovni državni tužilac, kao što znamo, ovom domu podnosi izvještaj o svom radu. Međutim, Parlament ima dovoljno instrumenata da odgovore na pitanje iz nadležnosti državnog tužioca dobije i prije godišnjeg izvještaja. Zato predsjednik Vlade ne treba da odgovara na pitanja koja su u ustavnoj i zakonskoj ingerenciji državnog tužioca.

Razumijem, ipak, da sadržaj Vašeg pitanja mora biti tema svih državnih organa, tako što će svako u domenu svoje nadležnosti krajnje odgovorno učiniti sve da doprinese stvaranju uslova za pouzdaniju sigurnost i bezbjednost u našoj državi. Nijednu aktivnost koja može doprinijeti prevenciji u sprječavanju krivičnih djela ne treba olako shvatiti. Stoga moramo biti svjesni u svim fazama, i kada predlažemo ili glasamo zakone, i kada radimo na rasvjetljavanju činjenica, kao i kada donosimo odluke o adekvatnoj sankciji za učinjeno krivično djelo. Jednom riječju, država u cjelini ostaje na ozbiljnom iskušenju ovim povodom i u predstojećem periodu. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Gospodine Pajoviću, izvolite.

DARKO PAJOVIĆ:

Hvala, predsjedniče Vlade, na djelimičnom odgovoru, a vjerujem da ćete mi u dodatnom vremenu, ipak, odgovoriti na ono što je suština mog pitanja. Suština mog pitanja je šta ste Vi kao premijer radili i šta ćete raditi na ovom polju. Ja, za razliku od Vas, mislim da je Vaša odgovornost jako velika na ovom polju. Namjerno sam kazao u 25 prethodnih godina. Politički uticaj na državne tužioce koje je ovdje upravo birala natpolovična većina, zvana Demokratska partija socijalista i ostali koalicioni partneri, dajemi za pravo da makar sa političke tačke gledišta kažem da je Vaša odgovornost jako velika. Sa druge strane, Vi ste postavljali ministre unutrašnjih poslova u prethodnom periodu, kao i direktore Agencije za nacionalnu bezbjednost. Ipak, govorimo o periodu od 25 godina. Ja sam nabrojao i opet ću. Dakle, 15 godina, 17 godina, 11 godina, 10 godina.

To je dug vremenski period i u tom periodu sasvim sigurno i kao predsjednik Vlade i kao predsjednik Demokratske partije socijalista imali ste i te kako i mogućnosti, a imali ste svakako i snažan uticaj. Ponoviću, i nabiranje onih koji su upravo trebali da rade na ovim istrage. Na kraju u odgovoru kolegi rekli ste da ste vrlo voljni da podstaknete državnog tužioca. Ja bih volio kada biste tu rečenicu izgovorili i vezano za nerasvijetljena ubistva. Naravno, neumanjujući svakako značaj problematike koju je kolega Milić istakao. Napomenuli ste veoma veliku važnost javnog interesa. Cijenim da ovo jeste javni interes i napomenuli ste da ste voljni da podstaknete državnog tužioca. Mislim, takođe, da je to i više nego dobrodošlo. Zakonske norme mi, takođe, daju za pravo da Vi svakako imate ogromno breme odgovornosti kada je u pitanju ova tematika. Bili ste predsjednik Vlade u tom period. Danas ste, takođe, predsjednik Vlade. Zakon, takođe, vrlo jasno govori o dijeljenju informacija između Agencije za nacionalnu bezbjednost i Ministarstva unutrašnjih poslova. Takođe ste i predsjednik Savjeta Vijeća za nacionalnu bezbjednost, gdje, između ostalog, možemo podvesti neka od nerasvijetljenih ubistava. Ponoviću, biti savjetnik za nacionalnu bezbjednost predsjednika države, biti visoki funkcioner MUP-a, biti visoki funkcioner Agencije za nacionalnu bezbjednost i biti ubijen. I nakon deset, jedanaest ili sedamnaest godina ne zna se ništa o počiniocima. Ipak, to nije dobra činjenica za državu Crnu Goru. Ne bih polemisao, jer ne spadam u red onih koji ove teme politizuju. Naprotiv, pitao sam vrlo jasno šta radite i šta ćete raditi. Niti imam namjeru da presuđujem, uz vrlo jasnu ogradu ne vjerujem da ste na mene mislili, a ako jeste evo da odgovorim. Ne podržavam takve stvari, ali apsolutno će takve stvari postojati. I mediji imaju puno pravo da barataju činjenicama, određenim tematikama do god ne budemo imali rezultate na ovom polju.

Ponoviću da sam saglasan sa jednim značajnim dijelom onoga što ste Vi kazali. Vjerujem da, takođe, cijenite i ulogu Parlamenta u svim onim impresioniranostima gospodina Junkera koje je izjasnio. Upravo ovaj dom je donosio mnoge zakone koji su bili od značaja za jedan dio tih ocjena. Svakako, tu su i promjene Ustava koje su dale vrlo velika ovlašćenja nosiocima tužilačke i sudske vlasti. Suština su rezultati, suština je pitanje odgovornosti i suština je potreba, prije svega, građana Crne Gore da znaju šta se desilo. Da izvedemo pred licem pravde, da tako kažem, one koji su to uradili. Naravno, ne miješajući se u poslove drugih nadležnih državnih organa. Razumjećete, državni interes, potrebu države Crne Gore posebno u kontekstu onoga što je naš imperativ u narednom period, vjerujem da nam je to zajednički interes ma kojoj političkoj stranci ovdje pripadali,

a to jeste vladavina prava, koja ne želim uopšte ni da vjerujem da može da zaustavi, jer lično pobornik sam stava da ćemo biti u NATO-u naredne godine, ali opet kažem sve to zapravo dodatno opterećuje političku scenu Crne Gore i integrativne procese. Moje pitanje je upravo bilo u tom kontekstu. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Predšednik Vlade Đukanović.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Gospodine Pajoviću, prije svega, da razjasnimo. Dobro ste razumjeli, tom opaskom nijesam ni slučajno mislio na Vas. Mislio sam upravo na tu praksu koju smo zajedno prokomentarisali, da mi se, čini mi se, vrlo često, gotovo svakodnevno učini da aktivnošću određenih subjekata na javnoj sceni, dakle, mislim na medije, političke subjekte i nevladin sektor svakako ne doprinosimo uspješnom sprovođenju istraga.

Da ne idemo dalje, sjetimo se događaja od prije neki dan i sjetimo se šta je sve pisano povodom toga u sredstvima informisanja. Nema nikakve sumnje da je jasno sugerisano onome ko bi se mogao identifikovati kao počinitelj ili poručilac posljednjeg ubistva u Budvi blagovremeno sklonio. To ne radi niko kome je, zaista, stalo do pravne uređenosti ove države i do osjećaja sigurnosti u ovoj državi. Nažalost, time se, vjerujem, vraćamo na onaj teren odgovornosti svih nas za ono što bismo željeli da uradimo u našoj kući. Pogledajmo, recimo, primjere drugih država. Pogledajmo Švajcarsku sa kojim se oprezom, sa kojom se pažnjom tamo odnose prema jednom važnom bankarskom biznisu koji se razvija u toj zemlji i koji je svim stanovnicima te zemlje donio dobro. Čak i tada kada je neka dosadašnja bankarska praksa u toj zemlji izložena kritici od strane raznih međunarodnih institucija, rekao bih, postoji neka pažnja prema nacionalnom interesu od strane svih subjekata u tom društvu da ne doprinose urušavanju nečega što im je do sada donosilo dobro. Kod nas, čini mi se, imamo jedan potpuno neodgovoran odnos prema svemu i zarad nekih sitnih individualnih i grupnih interesa smo skloni da udarimo na ono što su temeljni interesi naše države i društva.

Pitali ste me šta je moja odgovornost za ovo. Moja odgovornost je nepobitna. Dvadeset i koju godinu biti na političkoj sceni Crne Gore u bilo kojoj poziciji nemoguće je izuzeti se od bilo kog problema kojeg imamo u društvu. Moje zalaganje je samo da sa svakim sljedećim danom zrijevanja naše političke kulture vrlo jasno diferenciramo ko nosi koji dio odgovornosti. Predsjednik Vlade zajedno sa Vladom mora biti vrlo inicijativan da predlaže izmjene propisa kao što smo to, recimo, uradili juče kroz Zakon o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika, da bismo otklonili određene probleme koje smo uočili u vođenju krivičnog postupka, posebno nakon 2011. godine i oživotvorenja nove prakse tužilačke istrage.

Drugo, treba raditi kontinuirano da se stvore budžetske pretpostavke za snaženje svih institucija, ne samo izvršne vlasti, nego prevashodno tužilaštva i sudova da obave svoj dio posla. Predsjednik Vlade i Vlada moraju obaviti i dodatan dio odgovornosti da specijalizovane agencije poput Policije, Carine, Uprave za sprječavanja pranja novca, Poreske uprave itd, osposobljavaju da proizvode bolje rezultate u funkciji servisa vođenja istrage od strane tužilaštva. Predsjednik Vlade, razumije se, kao politički odgovorna ličnost mora kontinuirano govoriti o ovom pitanju na odgovarajući način u Parlamentu i ukupnoj javnosti, što, kao što vidite, ne štedim se, činim u svakoj prilici kada sam ovdje u parlamentu i kada sam u javnosti, ukazujući da je vladavina prava zajedno sa obrazovanjem temeljni, sistemski problem crnogorskog društva. Bez rješavanja te dvije sistemske pretpostavke nećemo odgovoriti ni na jedan od izvedenih društvenih problema.

Mislim da to mora da radi predsjednik Vlade i tu je negdje oivičena njegova ustavna odgovornost. Sve ostalo bi bilo uplitanje u odgovornost drugih državnih organa i to nemam namjeru da radim. Naravno, rekao sam u jednoj prilici, ponoviću ovdje pred vama, nijesam siguran, najblaže rečeno, da to tako kvalifikujem, da smo izmjenom Ustava i zakona našli dobru mjeru u pogledu odnosa na relaciji izvršna vlast - zakonodavna vlast – tužilaštvo. Nijesam siguran. Plašim se da ćemo tu imati sistemski problem možda naduži rok. Plašim se da ćemo se prije ili kasnije vratiti preispitivanju tog sistemskog rješenja. Možda griješim, možda nijesam u pravu, možda je ovo dobro. Svakako je specifično, svakako je prilično originalno. To bi trebalo da nas zapita da li smo pogodili. Radili smo to, svakako ne sumnjam, sa najboljom namjerom, ali se postavlja pitanje da li smo funkcionalno pogodili formulu kada imamo ovakva očekivanja i ovakvu potrebu, koju s pravom Vi potencirate u Vašem pitanju. Saglasan sam da to predstavlja jedan od krupnih problema koje imamo u crnogorskom društvu. Dozvolite da završim

time, Vi ste s pravom potencirali na specifičnu težinu nerazriješenosti određenih ubistava. Mogu da gledam na ovaj problem možda drugačije nego što Vi gledate. Dakle, ako kažemo da je 91,5% ubistava razriješeno u zadnjih 23 godine, ne bih to mogao okvalifikovati neuspjehom, jer ne postoji nijedna država u svijetu gdje je taj procenat 100%.

Drugo, ako kažemo da je stopa kriminaliteta u Crnoj Gori 9,1% najniža u regionu, takođe, ne bih to mogao okvalifikovati neuspjehom, bez obzira što to kod svakog građanina rađa nezadovoljstvo ako imamo i jedan procenat stope kriminaliteta. Ali, znamo da je to prateći efekat savremene civilizacije. Slažem se sa Vama, ova ubistva imaju posebnu specifičnu težinu. Zaista ih tako i tretiramo i ti dosijeji nijesu zatvoreni. Svo moje objašnjenje, i skraćujem tu vrlo zahvalnu priču za izdašno trošenje vremena, jeste, znate, živjeli smo u jednom vremenu pojačane kriminalizacije regiona. Živjeli smo u vremenu u kojem se događalo sve ono što se događalo kao posljedica ratova i sankcija, cvjetanje razne trgovine, šverca, kriminala i tako dalje. To je bilo i vrijeme potpune paralize u saradnji policijskih i pravosudnih organa u regionu. Dakle, tu nije bilo nikakve razmjene informacija. Naprotiv, sjetimo se, tu su se policije gledale preko republičkog Tako da, nažalost, mislim da je dobar dio nerasvjetljenih ubistava u Crnoj Gori posljedica postojanja, rekao bih, ozbiljnih kriminalnih grupa u regionu, u tom, a zašto ne kazati, i u ovom vremenu, koji nastavljaju svoje međusobne obračune i poprišta tih obračuna su region u cjelini, pa mogu slobodno kazati i Evropa. Ali, region prije svega i nevezano od toga gdje je sjedište ili gdje je adresa određene kriminalne grupe. Dakle, ja mislim da se i danas u Crnoj Gori događa obračun kriminalnih grupa koje vode nemilosrdnu bitku za prestižu obavljanju nezakonitih poslova u regionu Zapadnog Balkana.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Ostala su još dva kluba. Poslanik Gjeloshaj u ime kluba petiri partije, a po običaju će biti gospodin Kalač posljednji. Izvolite.

NIK GJELOSHAJ:

Hvala.

Uvažene ministarke, ministri, gospodine Đukanoviću,

Moje poslaničko pitanje glasi: Pretpostavke za razvoj neke sredine su putna infrastruktura i realizacija kapitalnih projekata. Šta Vlada Crne Gore preduzima u cilju poboljšanja putne infrastrukture i koji će kapitalni projekti biti realizovani u Opštinama Ulcinj, Plav, Gusinje i u Malesiji, sve u cilju unapređenje života ljudi u tim sredinama?

Nakon nekih kontakata koje smo imali u ovim oređenim opštinama sa ljudima iz ovih sredina, osim onih osnovnih kojima se kao nacionalne partije bavimo, identitetskih pitanja, sugrađani iz ovih sredina su potencirali ova pitanja razvoja lokalne infrastrukture i kapitalnih projekata, pa ću pokušati u obrazloženju da se osvrnem na ove tri cjeline.

Radi se o Plavu i Gusinju koji su doživjeli veliku migraciju stanovništva u zadnjih 20 godina. Za ove sada dvije opštine specifično je da je u ovom razdoblju došlo i do promjene nacionalne strukture. Kao gradovi u kojima su Albanci činili uvijek većinu, kao gradovi sa velikom tradicijom i značajnom zastupljenom istorijom Albanaca, sada su tihom asimulacijom i migracijom postali gradovi gdje ima veoma mali broj Albanaca. Ovom prilikom želim pozdraviti sve one koji su uspjeli da ostvare ono što jesu i naravno sve druge građane Plava i Gusinja. Ovaj dio je veoma važan i zbog pitanja koje sam postavio. Uslov kako bi građani ostali u svojim ognjištima i ostali ono što jesu je razvoj putne infrastrukture kako bi svoje životne potrebne mogli ostvariti u svojim lokalnim sredinama uzdignute glave i ponosni na sebe i ono čemu pripadaju.

Takođe, važno je istaći da kapitalni projekti građanima otvaraju nove mogućnosti, kako bi kroz te investicije došli do posla i kako bi kroz investicije njihov život činio lakšim u svim društvenim sferama. Danas su Plav i Gusinje gradovi koji imaju ogromne resurse, ali zbog nepovezanosti u putnoj infrastrukturi imaju za dešavanja društvene procese sa početka mog izlaganja. Geografska pozicija Plava i Gusinja omogućava ovim sredinama da budu turistički centri sa velikim potencijalom. Ono što je priroda dala, čini mi se, da im je politika oduzela, odnosno nije dovoljno cijenila. Potrebno je uložiti dodatne napore da započeti put Plav - Podgorica bude što prije završen, ali istovremeno da se radi na kapitalnim investicijama u ovim sredinama kako ne bi ovaj put njima bio kako bi se lakše iselili iz Plava i Gusinja.

Sljedeći osvrt je na Ulcinj. Iako ima najveći turistički potencijal u Crnoj Gori, a i šire, je najsiromašnija opština na primorju. Više od 50% ukupnih površina kojim gazduje Morsko dobro je Ulcinj. Ulcinjani veoma često preduzeće nazivaju "morsko zlo". Imamo zakon koji Ulcinju definiše granicu morskog dobra na drugačiji način nego ostalim primorskim opštinama. Ulcinjani imaju pravo samo zbog ove činjenice da ga nazivaju

"morsko zlo", jer se oni a i mi moramo zapitati zašto je to tako. Putna infrastruktura i kapitalni projekti su potreba ove opštine kako bi svoje resurse iskoristili za bolji život građana Ulcinja, za bolju turističku ponudu Crne Gore. Ohrabuje da se putna veza i granični prelaz sa Albanijom polako kompletira. Ostaje veliki problem kako sa najbližeg aerodroma stići do Ulcinja. U jeku sezone je potrebno i do dva sata iako je izgradnjom tunela Sozina značajno ovo vrijeme skraćeno.

Posebno bih ovdje potencirao izgradnju turističkih objekata kako bi se poboljšala turistička ponuda. Zakonom smo oslobodili najznačajnije prihode opština, buduće investitore, hotele sačetiri i više zvjezdica, ali, nažalost, nismo vidjeli da smo time za sada privukli investitore.

Pošto mi neće dozvoliti vrijeme, za Malesiju ostaviću za drugi dio ili možda za dodatno pitanje, jer ću iskoristiti ovih nekoliko sekundi za nešto drugo. Pošto sam juče vidio u nekom dnevnom listu i nekim portalima da ću podržati neki zakon o otimačini, pošto sam tim medijima dao izjave od nekoliko minuta, jedino što sam vidio tamo je da sam ja izjavio da ću podržati. Iskoristiću priliku da kažem da sam podržao na odboru posle argumentovane prezentacije od uvažnog ministra Žugića i da ću podržati na plenumu, jer nijesam vidio da se tim zakonom ugrožava privatna svojina, niti da se tim privatnim licima oduzima pravo na naknadu poslije sudske odluke. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Predšedniče Vlade, izvolite.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Poštovani poslaniče Gjelošhaj,

Podsjetio bih Vas na najvažnije informacije sada u Zakonu o budžetu za 2015.godinu koje se odnose na realizaciju kapitalnih razvojnih projekata u opštinama za koje ste Vašim pitanjem iskazali interesovanje. Direkcija za saobraćaj je planirala nastavak rekonstrukcije puta Ulcinj - Sukobin na dionici Ulcinj - Krute u dužini od 13,5 km. Tenderska procedura za izbor izvođača radova je u toku. Projekat je procijenjen na devet miliona eura, a finansira se iz sredstava kredita Evropske investicione banke. Planirani početak radova je septembar 2015. godine, a završetak početak turističke sezone 2016.godine. Na istom putu nedavno smo završili dionicu od Sukobina do Kruta u dužini

od oko 11 km u vrijednosti od pet i po miliona eura. Takođe, kapitalnim budžetom za Ulcinj posredstvom Direkcije javnih radova opredijeljeno je 230 hiljada eura za projekte unapređenja saobraćajne infrastrukture, obrazovne ustanove i komunalne usluge.

Dozvolite da podsjetim i na skori završetak veoma značajnog objekta u Ulcinju, bulevara prema Velikoj plaži koji je podrazumijevao i izgradnju mosta na kanalu Port Milena za šta je uloženo preko 16 miliona eura, kao i na objekat izgrađen za potrebe opština Ulcinj i Bar, Regionalni centar za obradu otpada na lokaciji Možura u iznosu od osam miliona eura.

Opštini Plav kapitalnim budžetom za 2015.godinu pod sredstvom Direkcije za javne radove opredijeljeno je 490 000 eura, za projekte komunalne i saobraćajne infrastrukture. Direkcija za javne radove za projekte planirane u Opštini Gusinje za 2015.godinu ima rezervisanih 550.000 eura za finansiranje i izgradnju administrativnog objekta za potrebe opštine, modernizaciju i rekonstrukciju lokalnih puteva i regulaciju korita rijeke Grnčar. Dodatno, Direkcija za saobraćaj će u ovoj godini kroz program investicionog presvlačenja regionalnih i magistralnih puteva u opštima Plav i Gusinje izvršiti asfaltiranje dijela magistralnog puta.

Direkcija za saobraćaj u 2015. godiniza područje Malesije je planirala dva projekta - rekonstrukciju puta Tuzi - Božaj na dionici Tuzi - Pljoče i rekonstrukciju puta Dinoša - Zatrijebač. Prema podacima kojima raspolazem, Glavni grad je u prethodnom periodu od 2006. u projekte vodosnabdijevanja u Tuzima investirao oko šest i po miliona eura, a posredstvom Direkcije za izgradnju i razvoj Podgorice u periodu 2009 - 2014. uložio je 3644 500 eura. Za 2015. planirana su dodatna ulaganja od 255.000 eura. Pregled konkretnih projekata po opštinama ću Vam dostaviti u pisanom prilogu u ovom odgovoru.

Poslaniče Gjeloshaj, složiću se sa Vašom konstatacijom da su putna infrastruktura i realizacija kapitalnih projekata važne pretpostavke razvoja svake opštine, a time i države. U tom kontekstu, posmatram i realizaciju projekta auto-puta Bar-Boljare koji i u opštinama o kojima je riječ otvara značajne razvojne šanse kako u periodu tokom, tako i nakon završetka radova. Uvjeren sam da će lokalne samouprave, privredni subjekti i pojedinci prepoznati i na najbolji način iskoristiti benefite ovog značajnog projekta. Nadam se i mnogo drugih, poput projekata od regionalnog značaja kao što su Jadransko-jonski koridor i pruga Podgorica-Tirana, za koji smo na nedavnom skupu u Briselu obezbijedili značajnu međunarodnu podršku. Veoma važnom smatram i izgradnju puta Gusinje-Podgorica preko Albanije, gdje kroz zajednički rad sa Vladom Albanijom stvaramo uslove

za bolju saobraćajnu povezanost centralnog i sjevernog dijela Crne Gore. Za sada smo završili rekonstrukciju puta Gusinje-Grnčar dužine 5,5 km u vrijednosti od oko dva miliona eura i izgradili nedostajući dio puta od sela Cijevna-Zatrijebač pa do granice sa Albanijom.

Ono što na samom kraju želim da naglasim jeste da je jako važno ostvariti sinergiju aktivnosti lokalnih samouprava sa naporima Vlade, u cilju realizacije niza razvojnih projekata u različitim oblastima koji su od ukupnog državnog interesa, a efekti njihove valorizacije su posebno značajni za građane tih opština. Dakle, posebno turistički, energetski projekti, proizvodnja hrane, dakle, korišćenje kapaciteta Velike plaže, Valdanosa, Plavskog jezera, Hajleili drugog.

Poštovani poslaniče Gjeloshaj, jedan dio posla svakako može biti obavljen kvalitetnije i brže uz značajniju pomoć države, prije svega, kapitalnog dijela budžeta i aktivnosti nadležnih državnih agencija. Mislim, prije svega, na Agenciju za puteve, odnosno Direkciju za puteve i Direkciju javnih radova. Ali, mislim da sve više dolazimo do faze razvoja Crne Gore u cjelini, pa onda i svake lokalne zajednice pojedinačno kada to nijesu to najvažnija pitanja i čini mi se da pomalo gradonačelnici u nedostatku dobrih ideja za razvoj lokalnih zajednica potenciranjem ovih pitanja i dalje pokazuju namjeru da prebace odgovornost za razvoj konkretne zajednice prema državi. Ja iz onog što je moje iskustvo, kroz komunikaciju sa ljudima u lokalnim zajednicama uočavam da je ključno pitanje i ključni ekonomsko-socijalni problem države Crne Gore danas, time i svake zajednice, a posebno onih manje razvijenih, pitanje nezaposlenosti, pitanje radnih mjesta. Prema tome, ovo što sam kazao na kraju čini mi se posebno važnim. Da sinhronizovanom aktivnošću između lokalnih zajednica i države stvorimo pretpostavke za bolje korišćenje resursa i privlačenja partnera koji će nam obezbijediti kapital i iskustvo da brže otvorimo perspektivu kvalitetnijeg zapošljavanja, zapošljavanja na kvalitetnim radnim mjestima. Pričati o nerazvijenosti ovih sredina, a nerazvijene su, a pri tome pominjati ovakve resurse, kao što su, recimo, Velika plaža, Valdanos, Plavsko jezero itd, znači zaista nedvosmislenu odgovornost, ili nedvosmislenu potvrdu nedovoljnog znanja da se raspoloživi resursi na održiv način stave u funkciju kvaliteta života. Znam da sam mnogo puta razgovarao sa gradonačelnicima na ove teme, podsticao ih da rade prostornu dokumentaciju, podsticao ih i da rade na pitanjima rješavanja zatečenih imovinsko-pravnih problema kako bismo stvorili pretpostavke da kada dođe investitor ne gubimo vrijeme oko toga. Vrlo često je ta akcija izostajala, a onda se pojavljuje jedna intencija

koju smo i danas čuli tokom današnje rasprave - sve bi trebalo da preuzme Vlada. Ja ne vidim da je dobar pristup ukoliko Vlada treba da suspenduje 23 lokalne uprave. Mislim da nije intencija da mi obavimo posao umjesto njih, nego je intencija da pokušamo da doprinesemo da se tamo uspostavlja odgovornija i efikasnija vlast, koja će prepoznavati mogućnost i šanse i potrebu jedne kvalitetne komunikacije i saradnje sa Vladom. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Poslanik Gjeloshaj.

NIK GJELOSHAJ.

Ovo s kraja Vašeg izlaganja je što mi građani Malesije i tražimo - odgovornost da razvijemo. Nastaviću sa Malesijom kao posebnom pričom. Jer, za razliku od Malesije, Plav i Ulcinj, a od skoro i Gusinje imaju status opštine i pojedine lokalne probleme mogu i sami rješavati, iako veoma teško jer lokalne samouprave imaju ograničene fiskalne kapacitete. Malesija, iako zvanično dio glavnog rada, ostaje nerazvijena, ostavljena po strani, nema značajne kapitalne investicije, pogotovo u smislu otvaranja novih radnih mjesta. Od devet godina postojanja gradske Opštine Tuzi, uvijek je raznim finansijskim planovima najmanje bilo predviđeno 15 miliona eura. Da je pola od toga iznosa ostvareno, Malesija bi izgledala drugačije. Zato i dan danas tražimo i želimo opštinu, kako bi preuzeli odgovornost za razvoj Malesije. Ne želimo čekati da liće se neko sjetiti da nešto investira, čekati da kada predložimo, pregovaramo da bude ostvareno. Spremni smo preuzeti odgovornost i raditi na razvoju lokalne infrastrukture, kapitalnih objekata, da stvorimo mjesto od kog se neće razmišljati otići, nego vraćati se, jer ima sve što je potrebno za razvoj i bolji život građana.

Da smo organizovani, da znamo i želimo raditi u razvoju sredine, pokazuje i podatak na koji način se gradi kapela za potrebe građana Malesije. Iako skromnih primanja, građani su morali da se sami organizuju, sakupe novac, kako bi izgradili ovaj objekat. Činjenica da su lokalni preduzetnici na jednom kratkom sastanku donirali preko 50 hiljada eura, naša dijaspora u Americi na dvije večeri preko 200 hiljada dolara je dokaz da su građani spremni da se odreknu svojih primanja kako bi razvili svoju sredinu. Ovo nije bio prvi put nego u nizu, jer malo koji objekat je urađen u Malesiji bez pomoći dijaspore, kojima se i ovom prilikom zahvaljujem na svojem doprinosu, koji su dali svi ovih

godina za razvoj Malesije. Ali, smatram da ovakav vid nije dugoročno rješenje, da ove i slične objekte treba da grade lokalna uprava i Vlada iz budžetskih sredstava koje izvajaju građani.

Naravno, nikako ne želim zanemariti doprinos državnih institucija kako bi se ostvarile mogućnosti da se pomenuti objekat izgradi. Naprotiv, mislim da jedan dobar primjer kako kroz dijalog, saradnju i uvažavanje rješavaju otvorena pitanja.

Imao bih pred kraj nekoliko dodatnih pitanja. Osim šturog saopštenja, nijesmo čuli više zvanično, o jednom sastanku gdje smo vidjeli da ste bili u društvu premijera Albanije sa nekim investitorima u inostranstvu, pa nas interesuje jer je bilo nezvaničnih informacija da se radilo o razgovorima za investicije u Ulcinju na Velikoj plaži, da li imamo nekih novih informacija koje možemo pružiti građanima Ulcinja? I jedan dio smo pomenuli da budžetom, koliko je planirano, kako možemo da u narednom periodu imali smo jedan dio sredstava koji smo na javnoj sceni sa gospodinom Žugićem opredijelili za gradnju nekih vodovoda u nekim ruralnim djelovima Malesije. To je trebalo da se radi preko Ministarstva poljoprivrede. Još uvijek nijesmo dobili informaciju da se nešto počelo raditi na ovome. Htio bih da pozovem i ministra da počnemo da realizujemo ovaj projekat, jer je to bilo predviđeno budžetom za ovu godinu. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ali, nemojte povećavati broj pitanja, nije korektno. Premijer ne može znati svaki detalj u svakom projektu.

Izvolite.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Gospodine Gjelošhaj, na temu statusa Opštine Tuzi teško da bih mogao kazati nešto novo bilo Vama, bilo ukupnoj javnosti. Moj stav znate kao i stav političke strukture u čije sam se ime do sada uvijek oglašavao. Za mene je to pitanje, da kažem, iz korpusa prava građana da svojom voljom opredijele kako će organizovati servis lokalne usluge i naravno njihove obaveze da taj servis mogu održavati.

Samo to, ništa dalje od toga. Nema nikakve političke predrasude iako nam se pokušava imputirati. Ako smo bili u stanju da u ovih 10-tak, 20-tak godina formiramo najprije Opštinu Andrijevica, pa nakon toga Opštinu Petnjica, pa nakon toga Opštinu Gusinje, nema nikakve predrasude oko zahtjeva sa formiranjem i novih opština počev od

Opštine Tuzi, uz ispunjavanje ovih uslova, oko kojih se, ja vjerujem, slažemo. Jer, znamo da nije rješenje zavarati se ili zavarati nekog drugog, pa formirati opštinu, a onda nastaju problemi. Mnogo puta smo se u životu suočili sa tim da je nešto mnogo lakše izgraditi nego održati.

Tako da vjerujem da treba da nastavimo u tom pravcu. Ono što je moje sjećanje da je već u Parlamentu jedna zakonodavna inicijativa i da o njoj treba razgovarati. Jeli to rješenje ilije nešto drugo rješenje, vjerujte mi da nećete imati problem ni u Vladi, a usuđujem se da kažem i u partiji kojom predsjedavam oko jednog utemeljenog zahtjeva za drugačijom organizacijom servisa lokalne uprave za građane Tuzi. To je jedno.

Drugo pitanje je ovo koje se tiče investicija. Mislim da mogu da kažem da se obnavlja interesovanje investitora za rad u Crnoj Gori. Mislim da je to direktno posljedica, ipak, smiraja evropske ekonomske krize i generalno, rekao bih, smiraja globalne ekonomske krize. Nažalost, oporavak ne ide onako brzo kao što bismo željeli, ali ipak se primjećuje da se izlazi iz recesije, da se ostvaruju neke makar minimalne stope rasta i da time snaži kreditni i investicioni kapacitet i finansijskih institucija i privatnih investitora. Tu sam ohrabren. Ohrabren sam vrlo da smo neke najvažnije resurse za razvoj sačuvali. Neki od njih najvažnijih su upravo skoncentrisani u Ulcinju. Da nemamo ništa drugo osim da imamo Veliku plažu, Adu, Valdanos, jezero, prostor Solane, pa je dovoljno za jedan solidan razvoj u jednoj državi. A imamo mnogo toga što je i izvan ulcinjske teritorije.

Smatram to vrlo ohrabrujućim, ali utoliko dobija na aktuelnosti teza s kraja mog prvog dijela odgovora Vama. Jako je važno da sada radimo na stvaranju pretpostavke, pojaviće se investitor ako mi budemo pametni, ako ih ne budemo rastjerali iz Crne Gore. Pojaviće se investitor, ali tada će nam trebati nekoliko godina da stvorimo pretpostavke da oni počnu da troše novac. Pričali smo o tome ovdje oko autoputa i oko nekih drugih investicija. To su poslovi koji najmanje traže četiri, pet godina ozbiljne aktivnosti. To je nešto što bismo sada mogli da radimo, što smo mogli da radimo u prethodnom periodu. Nijesam siguran da se to radi dovoljno angažovano da bismo spremno sačekali investitore i brzo krenuli u trošenje njihovog novca za naše potrebe.

Treće, razumio sam Vaš apel prema ministru poljoprivrede. On je to svakako čuo, vezano za ove obaveze koje imamo, vezano za gradnju vodovoda u Malesiji. Tu aktivnost ćemo svakako nastaviti. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

I posljednji u redu, a ne najmanje važan kolega Kalač, u ime Bošnjačke stranke.

ALMER KALAČ:

Hvala, predsjedniče Skupštine.

Uvažena Skupštino, uvaženi građani, uvaženi predsjedniče sa članovima Vlade,

Moje pitanje, u ime Kluba poslanika Bošnjačke stranke, glasi: Da li će i koje mjere preduzeti Vlada Crne Gore ili resorna ministarstva, kao i druge institucije u cilju zaustavljanja sve masovnijeg iseljavanja stanovništva sa sjevera Crne Gore, ali i drugih nerazvijenih područja, čega smo svjedoci ovih mjeseci?

Smatramo da se posljednjim talasom iseljavanja vrši još veća depopulacija pomenutih područja. Najčešće odlaze mladi ljudi, često i čitave porodice, ali uglavnom radno najaktivnije stanovništvo. Ovu pojavu smatramo veoma ozbiljnim problemom kojim se još više ugrožava ionako loša demografska struktura ovih područja. To dodatno izaziva siromašenje i stagnaciju u privrednom i svakom drugom smislu.

Prema podacima Monstata, u prva dva mjeseca 2015. godine 179 građana se iselilo sa sjevera države, odnosno ovaj dio Crne Gore dnevno su napuštala po tri stanovnika. Prirodno bogatstvo i veliki potencijali opština na sjeveru sami po sebi nijesu dovoljan razlog za ostanak, pa građani tog regiona jedini izlaz vide u šansi da napuste državu i životne osnove ostvare na nekom drugom mjestu. Kao glavni razlog iseljavanja navode nedostatak posla, pa se samim tim susrijeću i sa velikim egzistencijalnim problemima. Slična situacija je u rubnim opštinama centralnog i južnog dijela Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Kalač.

Predsjedniče Vlade, odgovor.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Poštovani poslanice Kalač, migracije stanovništva predstavljaju važan element demografskog i ukupnog ekonomskog razvoja svake države. Istovremeno, one imaju uticaj na stepen konkurentnosti ekonomije ili područja unutar ekonomije. Pri tome se neke zemlje, poput pojedinih članica Evropske unije, susrijeću sa pitanjem i migracije

stanovništva iz manje razvijenih zemalja, ali i pitanjem unutrašnje migracije, uglavnom iz manje razvijenih regiona prema razvijenijim unutar zemlje. S druge strane, većina zemalja u razvoju se suočava sa problemom emigracije prema razvijenijim zemljama ili unutrašnje migracije iz manje razvijenih područja prema razvijenijim urbanim centrima unutar države.

U Crnoj Gori migracija stanovništva prema inostranstvu, kao i unutrašnje migracije, naročito iz sjevernog prema središnjem i primorskom regionu su karakteristične već više decenija. U tom smislu, značajnije smanjenje ili potpuno eliminisanje negativnog migracionog salda u sjevernom regionu se ne može ostvariti u kratkom, pa čak ni u srednjem roku. Iako sjever Crne Gore karakteriše veći broj odseljenih nego doseljenih lica, posljednjih godina možemo ipak govoriti o trendu smanjenja negativnog migracionog salda ovog regiona. Tako je, prema zvaničnim podacima, negativan migracioni saldo kao razlika između broja doseljenih i broja odseljenih u sjevernom regionu smanjen sa 1407 lica u 2011, na 1186 lica u 2014. godini, ili za 15,7%. Navedeni saldo od 179 lica u prva dva mjeseca 2015. godine ukazuje na dalje odseljavanje stanovništva iz sjevernog regiona, ali svakako ovi podaci ne mogu biti najrealniji pokazatelj trenda kretanja negativnog migracionog salda u odnosu na prethodne godine. Ipak, iako je u 2014. godini zabilježen najniži negativni migracioni saldo u posljednje četiri godine, svjesni smo da je potrebno učiniti još niz koraka u procesu smanjivanja daljeg iseljavanja stanovništva sa sjevera. U tom smislu će se nastaviti sa intenzivnijim mjerama ekonomske i razvojne politike u narednom periodu, radi dostizanja ravnomjernijeg socioekonomskog razvoja svih jedinica lokalne samouprave i regiona zasnovanog na konkurentnosti, inovativnosti i zapošljavanju. Realizaciji ovog cilja doprinijeće mjere koje Vlada sprovodi u prioritetnim oblastima za regionalni razvoj, a to su: saobraćaj i ostala javna infrastruktura, poljoprivreda i ruralni razvoj, energetika, zaštita životne sredine, konkurentnost i inovacija, industrija, turizam i kultura, obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike.

U tom smislu, Vlada je u martu ove godine donijela Akcioni plan za sprovođenje Strategije regionalnog razvoja u 2015. godini, na čiju se realizaciju u sjevernom regionu odnosi oko 350 miliona eura. Od toga je 206 miliona planirano za početak izgradnje najvećeg infrastrukturnog projekta prioritetne dionice Smokovac-Mateševo, autoputa Bar-Boljare. Preostala sredstva namijenjena su za saobraćajnu infrastrukturu u 2015. godini i odnose se na rekonstrukciju magistralnih i regionalnih putnih pravaca, poput druge faze izgradnje obilaznice oko Rožaja, završetka radova na asfaltiranju saobraćajnice Žabljak-

Plužine, rekonstrukciji dijela puta Slijepač most–Tomaševo-Pljevlja, rekonstrukciji puteva Berane - Petnjica, Pljevlja - Metaljka, Berane - Kolašin itd.

Pored navedenog, značajna sredstva će biti uložena u unapređenje lokalne putne infrastrukture. Za mjere zaštite životne sredine u 2015. godini za sjeverni region je planirano oko 17,9 miliona eura. Neki od planiranih projekata su: sanacija postojećeg odlagališta čvrstog otpada na lokaciji Vasove vode u Beranama, aktivnosti na izgradnji postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i kanalizacione mreže u više opština sjevera, rekonstrukcija i sanacija više vodovoda u ruralnim područjima itd. U oblasti energetike kao, takođe, važne za razvoj sjevera i države u cjelini, u 2015. godini se planiraju dalja ulaganja u izgradnju malih hidroelektrana, kao i investicije u vjetroelektranu na lokaciji Krnovo. Takođe, tokom godine se očekuje stvaranje preduslova za početak izgradnje drugog bloka Termoelektrane u Pljevljima, investicije vrijedne preko 300 miliona eura.

U 2015. godini će se na sjeveru realizovati i projekti u turizmu vrijednosti od oko 9,8 miliona eura. Tu prvenstveno spadaju projekti izgradnje i infrastrukture za skijalište Kolašin 1600, skijalište na lokalitetu Smiljača Bijelo Polje, unapređenje turističke ponude u Rožajama, valorizacija Đalovića pećine u Bijelom Polju, osnivanje regionalnog parka Sinjajevina. Za unapređenje obrazovne, zdravstvene, socijalne i sportske infrastrukture, kao značajnih za demografski i ukupni razvoj sjevera, u 2015. godini planirana su ulaganja u vrijednosti od 7,9 miliona eura, gdje spadaju projekti: završetak izgradnje objekta dvije osnovne škole u Bijelom Polju, rekonstrukcija osnovne škole u Bukama, izgradnja vrtića u Pljevljima i na Žabljaku, administrativnih objekata u Mojkovcu, Gusinju i Petnjici, Dnevnog centra za djecu sa smetnjama u razvoju u Rožajama, rekonstrukcija Polikliničkog centra u Beranama, rekonstrukcija internog odeljenja Opšte bolnice Bijelo Polje i nastavak radova na sportskoj dvorani u Beranama. Pored navedenog, Vlada realizuje i niz mjera usmjerenih na podršku razvoju preduzetništva na sjeveru, kao važnog za smanjenje negativnog demografskog trenda i smanjenje nezaposlenosti. Riječ je o mjerama u okviru agro budžeta, IPARD like pograma, kao i mjerama u okviru programa Ministarstva ekonomije, Zavoda za zapošljavanje itd.

Takođe, od ove godine su uvedeni i podsticaji za direktne investicije s ciljem intenziviranja otvaranja novih radnih mjesta. U ovom kontekstu je značajna i planirana kreditna podrška Investiciono-razvojnog fonda za koju su raspoloživa sredstva od oko 80 miliona eura u 2015. i koju karakteriše niža kamatna stopa za kredite preduzećima na sjeveru i manje razvijenim opštinama. Prethodno navedeno predstavlja dio ukupnih mjera

u okviru ekonomske razvojne politike, koje su usmjerene na unapređenje osnovne i poslovne infrastrukture i stvaranje drugih preduslova za dalje smanjenje negativnog migracionog salda sjevernog regiona i doprinosa ravnomjernijem regionalnom razvoju. Zahvaljujem na pažnji.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Poslaniče Kalač, izvolite.

ALMER KALAČ:

Uvaženi premijeru, hvala Vam na Vašem odgovoru. Što se tiče projekata koje ste pobrojali, infrastrukturnih, iz oblasti obrazovanja i svakog drugog, ja to podržavam u cjelosti i kao član Odbora za ekonomiju, finansije i bužet za 2015. godinu podržao sam iz razloga jer sam vidio da tamo postoji veliki broj planiranih projekata.

Međutim, da postoje problemi na sjeveru možemo zaključiti na osnovu današnjih pitanja. Od sedam postavljenih pitanja u ovom domu, četiri pitanja se odnose na probleme sjevera i sjevernog regiona.

Podaci koje daje Monstat pretpostavljam da su dobijeni od MUP-a i odnose se samo na broj onih koji su evidentirali promjene mjesta boravka ili svojih odlazaka. Međutim, broj onih koji to nijesu učinili je značajno veći. Nagomilavanje problema je evidentno. Međutim, samo nagomilavanje problema njihovo evidentiranje samo po sebi nije rješenje i moramo iznalaziti rješenja za te probleme. Ravnomjernija raspodjela državne pomoći vjerovatno bi bila stimulacija za ostanak ljudi na tim prostorima. Pravednija raspodjela socijalnih davanja takođe. Ako govorimo o raspodjeli državne pomoći, imamo ovdje podatke za 2013. godinu po regionima: primorski region 2,18%, središnji 91,49% i sjeverni region 1,79%. Ovi podaci su skoro identični i za 2014. godinu.

Usklađivanje obrazovnog programa, odnosno upisne politike sa potrebama tržišta rada i te kako bi uticalo i na generisanje novih radnih mjesta. Odobravanje kredita od Investiciono-razvojnog fonda i sličnih, takođe, bi pomogli sjeveru. Međutim, statistički podaci govore da je jako veliki broj kredita na sjeveru odobren, ali ako saberemo vrijednost tih odobrenih kredita, ta vrijednost je često puta manja od jednog ili dva odobrena kredita u središnjem i južnom regionu.

Maloprije ste pomenuli izmeđuostalih jedan od infrastrukturnih projekata, to je prva faza obilaznice oko Rožaja. Iako možda neko može okarakterisati moje riječi kao oštre, pokušavam da prezentujem problematiku. Ja lično tu prvu fazu obilaznice oko Rožaja smatram promašenom investicijom. Čiji je to promašaj ne znam. Znam da će sanacija tog puta i tog dijela obilaznice koštati vjerovatno koliko i ona sama, jer je u ovom trenutku ona neupotrebljiva, a još nije doživjela ni tehnički prijem. Samo želim da takvih projekata imamo što manje. Smatram da otvaranje narodnih kuhinja nije rješenje bilo kog problema što se tiče života i uslova života ljudi na sjeveru, a ovih dana sam poprilično boravio u tim krajevima. Smatram da iako bismo im dali određene subvencije za ostanak na tim prostorima, ne bismo pogriješili koliko su to teški uslovi za život.

Država je poput jednog složenog mehanizma i popravka tog mehanizma ne treba da bude naš krajnji domet. Dije se samo na ispravne i neispravne bez obzira na starost. Tako isto i sa državom. Ako je ona ispravna, ispravna je samo ako se stručno održavaju svi njeni sklopovi i ne treba mijenjati pokvarene djelove polovnim makar to bilo i privremeno. Ovaj zadnji pasus sam našao nedavno tražeći ove podatke. Možda nije najbolje rješenje, ali ovim sam htio kazati da ono što ne valja ne smijemo mijenjati privremenim rješenjima, već nalaziti sistemska rješenja za svaki problem koji se pojavi. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Kalač.

Predšedniče Vlade, izvolite.

MILO ĐUKANOVIĆ:

Zahvalnost poslaniku Kalačuna, kao i uvijek, otvaranju pitanja koja su životno važna za ekonomsko socijalnu stabilnost i razvoj naše zajednice i svakog njenog dijela. Inspirisao me je da ponovim samo jednu ideju koju vrlo često ponavljam u ovakvim prilikama u Parlamentu. To je da mislim da moramo pokazati više kreativnosti u onom dijelu politike kojim stvaramo prostor i kreiramo osnov za ekonomski razvoj, a ne za pojačanu socijalnu aktivnost države. Dakle, nijednog trenutka ne zaboravljam na socijalnu odgovornost države, niti na obavezu politika poput one koju tvori partija na čijem sam čelu, politika, političkog centra ili lijeve orijentacije da pokažu dodatnu odgovornost prema potrebi da izgrađujemo socijalno pravedno društvo. Ali, čini mi se da je važno da već u

ovoj fazi prepoznamo da su jako mali dometi da unutar stvorenoga društvenog proizvoda prerasporedom možemo napraviti neke ozbiljnije popravke.

Ponoviću nešto što sam više puta kazao. Naš problem nije u tome što smo nešto nepravedno podijelili, nego što nismo dovoljno stvorili. Mi moramo da usredsredimo naše napore u Vladi, u lokalnim zajednicama i u Parlamentu kako da više stvorimo.

Evropa na koju se najčešće pozivamo u našoj politici nam može biti vrlo inspirativna i u pogledu toga iskustva. Dakle, Evropa je danas počela da gubi konkurentnost, prije svega, industrijsku, ali i generalno konkurentnost zahvaljujući tome što ima neprimjereno visoka socijalna izdvajanja i zahvaljujući tome što je postala energetska nekonkurentna. Tako da danas Evropu napuštaju industrije. Time se gubi, da kažem, jedan važan dio ekonomske stabilnosti evropskog kontinenta čiji smo sastavni dio, a time i globalne konkurentnosti.

Dakle, u onim godinama prije 10-tak, 15 godina kada je Evropa sagledala taj problem i kada je krenula da ga rješava, naravno, logično, pojavili su se socijalni protesti manje, više u svim većim evropskim centrima.

Njemačka je odoljela tim protestima i zato danas ima ovoliko koraka ispred svih drugih ekonomija u Evropi. A ostali su posustali. Ostali su napravili kompromise i nijesu uradili posao koji je trebalo napraviti. Nepominjem ovo slučajno da bih vas podsjećao na nešto što sam siguran da pratimo zajedno i da poznajemo svi jednako, nego zato da moramo pokazati nešto što nije toliko svojstveno balkanskom mentalitetu, tu njemačku ne samo pronicljivost, nego odlučnost. Odlučnost da stvari moramo postaviti na svoje mjesto. Kao što pričamo ovdje o vladavini prava, pripadnosti evropskim i evroatlantskim integracijama, tako da kažem, tu vazdašnju preokupaciju crnogorskog društva kako podijeliti nešto što nismo stvorili sa tezom o tome je li nam krivo na krivi ili na mali dio, da prepoznamo da smo stvarno malo stvorili, jer smo malo stvorili ako kažemo da smo iskoristili samo 30% hidropotencijala. I da kažemo da smo malo stvorili ako nismo iskoristili ni 30% turističkog potencijala. Da kažemo da smo malo stvorili ako nismo iskoristili ni 20% poljoprivrednog potencijala. Znači da moramo stvoriti.

Zato mislim da, uz uvažavanje puno svega o čemu ste govorili, znam da je u siromašnim društvima i dodatno potrebno pokazati senzibilitet prema socijalnoj pravednosti, nikako ne smijemo zaboraviti šta je naša ključna obaveza. Nema razvoja Crne Gore i nema razvoja sjevera dok ne stavimo u funkciju naše resurse. Naši resursi su van funkcije. Mi ne donosimo odluke o korišćenju naših resursa. To je problem. I to je priča i o Zakonu o

eksproprijaciji i o svemu drugom, znate. Možemo mi politički razglabati, političari su, u koje i sebe ubrajam, ljudi koji mogu da besomučno dugo pričaju, ali iza toga nema akcije koja znači stavljanje resursa u funkciju kojine obezbjeđuju da zaposlimo ljude i povećamo plate. Sa ovakvim korišćenjem resursa mi odlično živimo, ali moramo donijeti odluke da ove resurse stavimo u funkciju. Tonema ko da uradi sem Vlade i Parlamenta. Niko drugi. /Upadica/ Naravno, da li to treba ponavljati - u apsolutno transparentnim i zakonskim procedurama. To uopšte nije upitno. Ja se plašim, uvažena poslanice Jasavić, da se iza naše priče, suvisle priče, priča o transparentnosti, o borbi protiv korupcije i kriminala, apsolutno je suvislapriča ali mi moramo da je pričamo, ali iza toga se u dobroj mjeri krije i naša neodlučnost, nespremnost, nesposobnost da preuzimamo odgovornost za odluke. I onda nam je lakše da pričamo o svemu drugome. Ovo je tema o kojoj treba pričati, ali je problem kada ta tema počne da se zloupotrebljava za odlaganje odluka. Onda kao društvo nedopustivo dugo kasnimo. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ima jedna logika koja je nama je nama zajednička svima, barem u ovom dijelu Crne Gore koji nije bio sjeverni dio Crne Gore. Zašto lakše dijelimo nego što stičemo? Zato što je naša ekonomija bila ekonomija plijena, a ne ekonomija stvaranja. Iz te ekonomije plijena koju smo uzimali iz okoline lako smo učili da dijelimo, a nijesmo učili da stvaramo. Ali, nije tipična za sjever. Više je tipična za nas iz ovog starog dijela Crne Gore nego za vas sa sjevera. Zato nam je raspodjela nekako prirodnije stanje.

Hvala predsjedniku Vlade, hvala kolegama. Ovim je Premijerski sat završen.